Бугун—Бутуниттифоқ ленинча Коммунистик шанбалик куни

ҲАММА—ШАНБАЛИККА!

Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

СОВЕТ ЎЗБЕКИСТОНИ

Газета 1918 йил 21 июндан чиқа бошлаган

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Олий Совети ва Министрлар Советининг органи

№ 89 (20. 057) • 1988 йил 16 апрель, • шанба • Баҳоси 3 тийин.

Қисқача суҳбат

Америка — Совет савдо-иқтисодий кенгаши мажлисининг қатнашчилари учун ўтказилган қабул вақтида, 13 апрель кечқурун М. С. Горбачев АҚШ савдо министри У. Верити билан яккама-якка суҳбатлашди. Қисқача суҳбатда жаҳон экономикасининг энг муҳим масалалари ҳамда Совет — Америка иқтисодий алоқаларини яхшилаш имкониятлари, бу соҳадаги мавжуд муаммолар ва тўсиқлар ҳақида гапирилди.

(ТАСС).

«Коммунистик шанбаликлар» шунинг учун ҳам жуда катта тарихий аҳамиятга эгадирки, улар бизга ишчиларнинг меҳнат унумдорлигини оширишда, янги меҳнат интизомига ўтишда, хўжалик ва ҳаётнинг социалистик шароитларини яратишда онгли ва ихтиёрий ташаббускорлик қилаётганликларини кўрсатмоқда.

В. И. ЛЕНИН

АНЪАНАГА САДОҚАТ РАМЗИ

Табиат янгиланаётган илк баҳор кунлари Ватанимиз пойтахти Москва корхоналарининг ишчилари шонли ҳаракат бошладилар. Улар доҳий В. И. Ленин таваллудининг 118 йиллигига бағишлаб 16 апрель куни шанбалик ўтказиш даъвати билан чиқдилар. Бу ташаббусга республикамиз меҳнат коллективлари ҳам лаббай дея жавоб бердилар. Бугун кексаю ёш, ишчию олим, деҳқону агроном, инженеру студент — ҳамма енг шимариб шанбаликка отланди.

Бу йил ленинча шанбаликлар партия XXVII съезди, КПСС Марказий Комитетининг кейинги Пленумлари қарорларини амалга ошириш, туб иқтисодий ислоҳот натижаларини кўпайтириш, ленинча Коммунистик партиямизнинг тинчлик, тараққиёт, қайта қуриш соҳасидаги сиёсатини амалда қўллаб-қувватлашлари остида ўтади.

Шанбаликлар меҳнат байрами тарзида нишонланиши бежиз эмас. Бу бизга Лениндан қолган мерос. Ленинча анъаналарга садоқат рамзи сифатида Бутуниттифоқ Коммунистик шанбалигига республикада пухта тайёргарлик кўрилди. Дастлабки ҳисобларга кўра, республика шанбалигида 9 миллиондан кўпроқ киши иштирок этади. Уларнинг 4 миллиондан кўпроғи кундалик иш жойларида меҳнат қилишади. Саноат маҳсулотининг ўзи 43 миллион сўмликдан кўпроқ тайёрланади. Юзлаб коллективлар, минглаб цех ва участкалар тежалган ресурслар ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаради.

Маҳаллий партия, совет, касаба союз ва комсомол ташкилотлари хўжалик органлари билан биргаликда беш йиллигимизнинг учинчи йили шанбалигига катта тараддуд кўрдилар. Октябрь революцияси номидаги Тошкент тепловоз ремонт заводининг азаматлари меҳнат байрами шарафига юксак мажбуриятлар қабул қилдилар. Анъанага мувофиқ, бу ерда заводнинг тарихий гудоги тонготардан наъра тортади — барчани шанбаликка даъват этади. Ремонтчилар мажбуриятида шаҳардаги 30-ҳунар-техника билим юрти талабаларига ўқув жараёнида ёрдам берадиган тепловозни ремонт қилиб бериш кўзда тутилган. Шу тепловоз ремонтида корхонанинг бўлажак эгалари — ўқув юрти талабалари ҳам амалий ёрдам кўрсатадилар. Заводда юк ташувчи иккита электр двигатель ҳам ремонтдан чиқарилади. 16 тонна металл қуйилмалари тайёрланади. Жами 85 минг сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарилади.

Меҳнат коллективлари катта тантилик кўрсатдилар. Республика саноат корхоналари ишчилари, инженер-техник ходимлари шанбаликдан тушган маблағнинг 7 миллион сўмини беш йиллик фондига ўтказишга аҳд қилишди.

Қишлоқ меҳнаткашлари «Қизил шанбалик»да катта ҳажмдаги ишларни бажарадилар. Масалан, Сурхондарё областидаги «Сурхон» совхозида 2400 литр сут соғиб олинади. 436 гектар маккажўхори майдони культивациядан чиқарилади.

Бинокорлар ҳам тиғиз мажбуриятлар олишган. Уй-жой, социал, маданий-маиший объектлар қурилишидаги ишлар жадаллаштирилади. Фойдаланишга топшириладиган объектлар қурилишида серунум меҳнат авжга чиқади. Урганч шаҳридаги 167-қурилиш трестининг 1-бошқармаси бинокорлари область коммунал хўжалигига қарашли автобаза объектини тўла-тўкис ишга туширадилар. Қадам Мадаминов бошлиқ пардозловчилар бригадаси объектда энг юксак меҳнат унумдорлигига эришиш — бир сменада икки норма иш бажариш мажбуриятини олган. Бугун бошқарма бунёдкорлари 15 минг сўмлик қурилиш-монтаж ишларини адо этадилар.

Кўплаб ишчи коллективлари маҳсулот сифатини ошириш, буюмларни дастлабки тақдим этишдаёқ мутахассисларга манзур этиш, нуқул тежалган хом ашё ва бошқа ресурслар ҳисобига ишлаш, маҳсулот таннархини арзонлаштириш, пудрат усули ҳамда тўла хўжалик ҳисоби самараларини кўпайтиришни мўлжаллаганлар. Термиз шаҳридаги 2510-автомобиль колоннасининг 150 ҳайдовчиси йил бошидан буён иқтисод қилинган ёнилғи ҳисобига халқ хўжалиги юкларини ташиб беради.

Қайта қуриш, ишлаб чиқариш самарадорлигини ошириш учун кураш жабҳасида ленинча шанбалик катта из қолдиради. Меҳнатга коммунистик муносабат, маҳоратни намойиш этиш — «Қизил шанбалик» қатнашчилари учун доимий анъана. Маҳаллий партия, жамоат ташкилотлари, хўжалик раҳбарлари меҳнаткашларнинг ижодий имкониятларидан мукаммал фойдаланиш, юксак унум билан ишлаш учун зарур шарт-шароитлар яратишлари, шанбаликнинг боришини назорат қилиб туришлари зарур.

Куч ва ресурсларни қолоқ участкаларга жамлаш, маҳсулотлар вақтида ташиб кетилишини пухта ташкил этиш, айниқса муҳимдир. Бинокорлик ташкилотларида, ободончилик ишлари олиб борилаётган майдонларда зарур иш кўлами яратиб берилиши лозим. Бусиз юксак меҳнат унумдорлигига эришиб бўлмаслиги эътиборда бўлсин. Одамлар ҳақида алоҳида ғамхўрлик қилиш керак. Маданий-маиший, медицина хизмати кўрсатиш, умумий овқатланиш пухта уюштирилиши талаб қилинади.

Ҳисоб-китоб ишларида намунали тартиб ўрнатайлик. Шанбаликда эришилган натижаларни пасайтириб кўрсатиш практикасига барҳам берилсин. Планга қўшимча тайёрланган маҳсулот ой давомида ишлаб чиқарилган умумий маҳсулот ҳажмига қўшилиб кетмаслиги керак. Тўла хўжалик ҳисоби шароитида фойда билан зиённи, тежалган ва ортиқча сарфланган ресурслар, маблағларни назардан қочирмаслик зарур.

Айни Коммунистик шанбалик арафаси кунларида КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Ўзбекистонда бўлиб, ишчилар, деҳқонлар, партия активлари билан учрашувларда берган йўл-йўриқлари маслаҳатлари республика меҳнат аҳлини янада ғайрат-шижоат, фидокорлик билан ишлашга ундамоқда.

Бугунги баракали ишларимиз, эришган ютуқларимиз, янги рекордларимиз, маҳсулот таннархини арзонлаштиришдан жамғарган маблағларимиз ленинча Коммунистик шанбалик анъаналарига садоқатимиз рамзи бўлажак. Шундай қилиш партия XXVII съезди қарорларини амалга оширишга қўшиладиган муносиб ҳисса бўлади. Бутуниттифоқ XIX партия конференцияси шарафига меҳнат зафарларимиз салмоғини оширади.

ҲАММА — ЛЕНИНЧА КОММУНИСТИК ШАНБАЛИККА!

ПАРТИЯ АКТИВЛАРИ ЙИҒИЛИШИ

НУКУС, 15 апрель. (ЎзТАГ). Бу ерда область партия ташкилоти активларининг йиғилиши бўлди. Йиғилишда КПСС Марказий Комитетининг 1988 йил февраль Пленуми якунлари ҳамда халқ маорифини ривожлантиришга раҳбарликни ва қайта қуришни идеологик жиҳатдан таъминлашни яхшилаш вазифалари қараб чиқилди. Қорақалпоғистон область партия комитетининг биринчи секретари К. С. Саликов доклад қилди.

Йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг иккинчи секретари В. П. Анишчев нутқ сўзлади.

(ЎзТАГ).

Суратда: Нариманов шаҳридаги «Иргидромаш» заводи Нафих Тартиков (ўртада) бригадаси аъзолари шанбаликда камида беш комплект деталь тайёрлашга аҳд қилган. В. МОЛГАЧЕВ фотоси.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети «Уй-жой кооперациясини ривожлантиришни жадаллаштириш тадбирлари тўғрисида» қарор қабул қилдилар.

Қарорда қайд этиб ўтилганидек, уй-жой қурилишини пул билан таъминлашга гражданларнинг маблағларини ихтиёрий асосда жалб этиш 2000 йилгача ҳар бир совет оиласини алоҳида квартира ёки якка тартибдаги уй билан таъминлаш юзасидан партия XXVII съезди ўртага қўйган вазифани ҳал этишни жадаллаштириш имконини беради, кадрларни мустаҳкамлашга, мулкка нисбатан авайлаб муносабатда бўлишни шакллантиришга, аҳолининг муттасил кўпайиб бораётган пул даромадлари ва харажатларининг яна ҳам тўлиқроқ балансланишга, ходимларнинг меҳнат унумдорлигини оширишдан ва иш ҳақини кўпайтиришдан манфаатдорлигини кучайтиришга кўмаклашади.

Мамлакатда уй-жой қуриш кооперациясини ривожлантириш борасида вужудга келган аҳвол аҳолининг имкониятлари ва талаб-эҳтиёжларига мос келмаяпти.

Кўпгина иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари, СССР Госплани, СССР Госстройи, қурилиш ҳамда бошқа министрликлар ва идоралар, маҳаллий партия, совет ва хўжалик органлари уй-жой кооперациясининг социал-сиёсий аҳамиятига етарли баҳо бермаяптилар, асосан давлат маблағлари ҳисобига уй-жойлар барпо этиш йўлидан бормоқдалар. Натижада миллионлаб гражданлар неча йиллар мобайнида уй-жой қуриш кооперативларига кириш учун навбатда туришга мажбур бўлмоқдалар. Кооператив уйлар қуриш планлари мунтазам бажарилмай қолмоқда. Кейинги йигирма йил мобайнида бундай қурилиш миқёслари амалда кўпаймади. Уй-жой қуриш кооперативларини тузиш, участкалар ажратиб бериш, лойиҳа-смета ҳужжатларини ишлаб чиқиш масалалари расмий бюрократик ёндашув сабабли узоқ вақт чўзиб юборилмоқда. Қурилиш ташкилотлари кооператив уйлар барпо этишдан манфаатдор эмаслар, бундай уйларни норматив муддатлардан анча кечикиб қурадилар ва фойдаланишга топширадилар. Корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлар уй-жой қуриш кооперативларига кирган ходимларга улар учун уйлар барпо этишда, қурилиш олиб борилаётган территорияни ободонлаштиришда ёрдам кўрсатиш юзасидан ўзларига бериб қўйилган имкониятлардан суст фойдаланмоқдалар.

(Давоми иккинчи бетда).

МУКОФОТЛАР ТОПШИРИЛДИ

15 апрель куни Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумида ёнғиндан сақлаш ходимларидан бир группасига СССРнинг давлат мукофотлари топширилди. Улар бенуқсон хизматлари, хизмат бурчини виждонан бажарганликлари, жамоат тартибини сақлашда актив иштирок этганликлари, республика халқ хўжалиги объектлари ва уй-жой фондини ёнғиндан ҳимоя қилиш даражасини оширганликлари ҳамда ёнғиндан сақлаш органларининг 70 йиллиги муносабати билан ана шу мукофотларга сазовор бўлдилар.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси П. Ҳабибуллаев мукофотларни тантанали вазиятда топширди.

(ЎзТАГ).

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Фармони

ЎЗБЕКИСТОН ССР ТАБИАТНИ МУҲОФАЗА ҚИЛИШ ИТТИФОҚ-РЕСПУБЛИКА ДАВЛАТ КОМИТЕТИНИ ТАШКИЛ ЭТИШ ТЎҒРИСИДА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми табиатни муҳофаза қилишни, бошқаришни такомиллаштириш ва табиий ресурслардан фойдаланишни тартибга солиб туриш мақсадида қарор қилади:

Ўзбекистон ССР Табиатни муҳофаза қилиш Иттифоқ-республика давлат комитети ташкил этилсин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси

П. ҲАБИБУЛЛАЕВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари

Л. БЕКҚУЛБЕКОВА.

Тошкент шаҳри,
1988 йил 15 апрель.

КЕЛАЖАККА ИШОНЧ БИЛАН

— Биз илгарилари сувни, бошқа табиий ва моддий ресурсларни қанчалик исроф қилганлигимизни эслагинг ҳам келмайди. Ўша вақтда фақат план битса-ю, машъум ялпи кўрсаткич бажарилса бас эди.

Ҳозир пудрат усулига ўтмоқдамиз, тўла хўжалик ҳисоби шароитида ишлашни ўрганмоқдамиз, ҳар бир тийинни ҳисоблаб сарфламоқдамиз. Лекин шуни айтиш керакки, бригада пудрати усулига ўтиш билан ҳамма нарса ўз-ўзидан ўзгариб қолади, деб бўлмайди. Ахир ташқи кўринишдан ҳеч қандай ўзгаришлар йўқ-ку: ўша-ўша ер, ўша сув, ўша техника.

Одамларга келганда.. секинлик билан бўлсада, улардаги ўзгаришлар сезилмоқда. Ана шуниси ҳаммамизни хурсанд қилади, хўжалик юритишнинг янги шароитларида ниҳоят ўзимизнинг қадимий орзумиз — тежамкорлик билан ишлаб, яхшироқ яшаш орзуси рўёбга чиқишига умид бағишлайди.

Пудрат шароитида ишлашнинг дастлабки ойлари бизга сезиларли натижалар берди. Биз кўкламги экиш ишларига яхшироқ тайёргарлик кўрдик. Экишни ҳам зўр ғайрат билан бошлаб юбордик. Мавжуд 80 гектар ернинг ҳаммасига фақат биринчи нав уруғлар ташланди.

Бугунги кунда пахтачилик соҳасидаги аҳвол мураккаб. Областимизнинг кўпгина пудратчи коллективлари жуда қийин вазиятда қолдилар. Бу эса экономика қонунларига узоқ йиллар давомида сурункасига эътиборсизлик билан қараб келинганлиги оқибатидир. Ҳали ўзини-ўзи қайта қуриб олмаган кишилар оз эмас. Улар бунда амалдаги йўл-йўриқларга асосланаётганликларини, шалоғи чиққан моддий-техника базасига, юқоридан бўлган ўзбошимчаликка асосланаётганликларини баҳона қилмоқдалар.

Мен ва коллективимизнинг бутун аъзолари — амалий иш тарафдоримиз. Бу йилги планларимизнинг ҳаммаси муваффақиятли бажарилиши учун ишончимиз комил.

Маҳкам ХАЗРАТҚУЛОВА,
Нишон районидаги К. Маркс номли совхози бригадири, Социалистик Меҳнат Қаҳрамони.

(ЎзТАГ).

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросида

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси ўзининг 14 апрель куни бўлиб ўтган навбатдаги мажлисида КПСС Марказий Комитетининг меҳнаткашларнинг халқаро бирдамлик куни муносабати билан — Биринчи Май Чақириқларини тасдиқлади.

Мажлисда КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг Ўзбекистон ССРга сафари тўғрисидаги ахбороти муҳокама қилинди. Марказий иқтисодий идоралар, министрликлар ва ВЦСПСга учрашувлар ва суҳбатлар чоғида меҳнаткашлар, партия ва хўжалик активлари илгари сурган масалаларни кўриб чиқиш таклиф этилди. Айни вақтда республиканинг иқтисодий потенциалидан фойдаланишни яхшилаш ва шу асосда уни социал-иқтисодий ривожлантиришни юксалтириш зарурлигига алоҳида эътибор қаратилди. Тегишли таклифларни КПСС Марказий Комитетида кўриб чиқиш учун тақдим этиш топширилди.

Мамлакатда халқ маорифини ташкил этиш ва уни бошқариш структураси тўғрисидаги таклифлар кўриб чиқилди ва маъқулланди. КПСС Марказий Комитетининг 1988 йил февраль Пленуми йўл-йўриқларига мувофиқ бошқарувнинг янги структураси бу соҳада ягона давлат сиёсати янада самаралироқ ўтказилишини таъминлаши керак.

Янги тузилган СССР Халқ маорифи Иттифоқ-республика давлат комитети зиммасига ўқитиш ва тарбия соҳасида стратегияни ишлаб чиқиш, прогнозлаш ва истиқболли планлаштириш вазифаси юкланади. Мазкур комитет умумий ўрта таълим концепциясини шакллантириш ва амалга ошириш, ўқув юртларининг ишлаб чиқариш ва фан билан интеграцияси самарали шаклларини кенг қўлланиш, ўрта ва олий мактабни ўқитишнинг замонавий техника воситалари билан жиҳозлаш, кадрлар малакасини ошириш ва уларни қайта тайёрлаш системасига илмий-методик ва ташкилий раҳбарлик қилиш, олий ўқув юртлари илмий потенциалидан фойдаланишни яхшилаш вазифаларини ҳал этиши керак. Халқ маорифини бошқариш маҳаллий органлари, ўқув-тарбия муассасаларининг ҳуқуқлари кенгайтирилади. Бошқарув аппарати сонини анча қисқартириш кўзда тутилган.

Мажлисда М. С. Горбачевнинг Афғонистон Республикаси Президенти Нажибулло билан 7 апрель куни Тошкентда бўлиб ўтган учрашуви тўғрисидаги ва Э. А. Шеварднадзенинг 3—6 апрель кунлари Кобулга амалий визити чоғида Афғонистон раҳбарлари билан олиб борган музокаралари натижалари ҳақидаги ахборот тингланди. Совет — Афғонистон ҳамкорлиги ва ҳамжиҳатлигини ривожлантиришнинг боришидан, жумладан, Афғонистон муаммосининг ташқи жиҳатлари бартараф қилинишидан мамнуният изҳор этилди. Женева дипломатик жараёнининг якунланиши ва Афғонистон теварагидаги аҳвол сиёсий йўл билан бартараф этилганлиги тўғрисидаги ҳужжатлар имзоланиши бунинг натижаси бўлди.

Олий даражадаги Совет — Афғонистон учрашуви чоғида қабул қилинган Совет — Афғонистон Қўшма баёноти шу учрашув якуни бўлди. Учрашув иккала томон бундан буён ҳам Афғонистон теварагидаги вазиятни ҳар томонлама бартараф этишга эришиш йўлида қатъият билан ҳаракат қилишга интилаётганлигини тасдиқлади. Эндиликда Женевада эришилган аҳдномалар асосида Афғонистон муаммосининг ички жиҳатларини ҳал этиш алоҳида аҳамият касб этади. Мазкур муаммони ҳал этишга ёндашув баёнотда аниқ-равшан белгилаб берилган, унда Афғонистондаги миллий яраш йўли, кенг коалиция негизида ҳукумат тузиш собот ва қатъият билан қўллаб-қувватланиши ва бунда Афғонистон ичкарисидаги вазиятни бартараф этиш масалалари фақат афғонларнинг ўзларига тегишли ва уларнинг алоҳида ҳуқуқи эканлиги айтилди.

Сиёсий бюро М. С. Горбачевнинг ЧКП Марказий Комитети Президиуми аъзоси, ЧССР Президенти Г. Гусак билан суҳбатлари ва А. А. Громиконинг у билан олиб борган музокаралари якунларини кўриб чиқди ва маъқуллади. Мазкур визит чоғида амалга оширилган ишларнинг фойдали бўлганлиги, СССР билан ЧССР ўртасидаги қардошларча дўстлик ва сиёсий иттифоқни мустаҳкамлашнинг муҳимлиги таъкидланди. Қайта қуриш ва демократиялаш йўли турли соҳаларда Совет — Чехословакия ҳамкорлиги имкониятларини рўёбга чиқариш, Совет Иттифоқи ва Чехословакия халқларини маънавий жиҳатдан яқинлаштириш учун принципиал янги шароит яратади, деб қатъий ишонч билдирилди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси М. С. Горбачевнинг амалий визит билан СССРга келган ПБИП Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, ПХР Министрлар Советининг Раиси З. Месснер билан суҳбати ва Н. И. Рижковнинг у билан олиб борган музокаралари якунларини маъқуллади. Визит чоғида эришилган аҳдномалар мукаммал ишлаб чиқариш ва технология кооперацияси, иқтисодий ҳамкорликнинг янги илғор шаклларидан кенг фойдаланиш асосида интеграция алоқалари самарадорлигини ошириш учун яхши замин яратади. Мажлисда 1987 йил апрель ойида имзоланган идеология, фан ва маданият соҳасида ҳамкорлик тўғрисидаги Совет — Польша декларацияси қоидаларини амалга ошириш юзасидан куч-ғайратларни активлаштириш муҳимлиги таъкидланди.

КПСС ва ПБИП ўртасидаги, иккала мамлакат халқлари ўртасидаги қардошларча дўстликни янада мустаҳкамлаш, Совет — Польша муносабатлари бутун комплексини ривожлантириш ва такомиллаштиришда М. С. Горбачевнинг Польшага бўлажак визити принципиал муҳим аҳамиятга эга бўлиши таъкидланди.

Мажлисда М. С. Горбачевнинг Социалистик интернационал раиси, Германия Социал-демократик партиясининг фахрий раиси В. Брандт билан учрашуви тўғрисидаги, шунингдек, А. А. Громико, А. Ф. Добрининнинг В. Брандт билан бўлиб ўтган суҳбатлари тўғрисидаги ахборот тингланди. КПСС ва Социалистик интернационал, коммунистлар ва социал-демократлар, Европадаги бошқа сўл ва демократик кучларнинг ҳамжиҳатлиги қуролсизланиш, бутун Европада чинакам ҳамкорликни йўлга қўйиш, «Шимол — Жануб» муносабатлари, регионлардаги можаролар сингари проблемаларни ҳал этишнинг сиёсий йўлларини муҳокама қилиш ва қидиришга амалий омил бахш этишга қодир эканлиги уқтириб ўтилди.

Сиёсий бюро М. С. Горбачевнинг Москвага қисқа муддатли амалий визит билан келган Фаластин Озодлик ташкилоти ижроия комитетининг раиси Я. Арафат билан суҳбати, шунингдек, Э. А. Шеварднадзе ва А. Ф. Добрининнинг Я. Арафат билан музокаралари якунларини маъқуллади, янгича сиёсий фикрлаш, барча томонларнинг манфаатлари мувозанатини таъминлаш принципи ҳамда можаронинг барча жиҳатларини амалий ва ўзаро мақбул тарзда ҳал этиш йўлларини қидириб топиш принципи асосида Араб —Исроил можаросини ҳал этишга ёндашувнинг тўғрилигини тасдиқлади. Сиёсий бюро ҳозир Яқин Шарқдаги аҳволни ҳар томонлама бартараф этишга эришиш учун яна ҳам қулайроқ шарт-шароит вужудга келаётганлигини таъкидлаб, шу мақсадда Яқин Шарқ хусусида халқаро конференцияни тезроқ чақириш учун куч-ғайратларни, жумладан, БМТ доирасидаги куч-ғайратларни янада кўпайтириб бориш зарурлигини уқтириб ўтди.

Л. Н. Зайков бошчилигидаги Совет Иттифоқи делегациясининг Дўстлик, ҳамкорлик ва ўзаро ёрдам тўғрисидаги Совет — Финляндия шартномасининг 40 йиллиги муносабати билан Финляндияда ўтказилган тадбирларда иштироки якунлари кўриб чиқилди. Шартнома амал қилиб турган 40 йил мобайнида Совет — Финляндия ҳамкорлиги соҳасида тўпланган тажриба халқаро ҳамжамиятнинг ядросиз, зўравонликдан холи дунёни бунёд этишга қаратилган куч-ғайратларига мамлакатларимиз ва халқларимиз қўшган салмоқли ҳиссадир, деб таъкидланди. Л. Н. Зайковнинг Финляндия Президенти М. Койвисто, Финляндиянинг бошқа раҳбарлари, шу мамлакатнинг ижтимоий-сиёсий ва савдо-саноат доираларининг вакиллари билан ўтказилган суҳбатлари натижалари маъқулланди.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг мажлисида совет экономикасини ривожлантириш ва халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлашнинг бошқа айрим масалалари ҳам муҳокама қилинди.

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ ВА СССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

(Давоми. Боши биринчи бетда).

Кооператив уй-жой қуриш масалаларига оид амалдаги қонунда асоссиз чеклашлар мавжуд бўлиб, уни ривожлантиришга тўсқинлик қилмоқда. Мавжуд планлаштириш ва пул билан таъминлаш системаси маҳаллий органларнинг шу турдаги уй-жойлар қурилишини кенгайтиришдан зарур манфаатдорлигини таъминламайди.

КПСС Марказий Комитети ва СССР Министрлар Совети уй-жой қурилишини кенгайтириш ҳамда аҳолининг уй-жойга нисбатан ортиб бораётган талаб-эҳтиёжларини қондиришнинг асосий йўналишларидан бири сифатида уй-жой кооперациясининг ролини анча ошириш зарур, деб топдилар. Мана шунга асосланиб, иттифоқдош республикалар Компартияларининг Марказий Комитетлари, ўлка ва область партия комитетлари, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советлари, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари, СССР министрликлари ва идоралари, корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлар, барча партия, совет, хўжалик, касаба союз ва комсомол ташкилотлари кооператив уй-жой қурилишига муносабатни қатъиян ўзгартиришлари ҳамда ўн учинчи беш йиллик охиригача мамлакатда уй-жой қурилишининг умумий ҳажмида кооператив қурилиш ҳиссасини камида 2—3 баравар оширишлари шарт. Уй-жой кооперациясини ривожлантиришда ёшларнинг активлиги ҳар томонлама қўллаб-қувватлансин.

Мавжуд уй-жой қурилиши кооперативларига қўшимча равишда гражданларнинг ўз уй-жой шароитларини яхшилаб олишда ўзларининг маблағлари билан қатнашишнинг янги формаси — уй-жой кооперативлари белгилаб қўйилди. Бундай кооперативлар корхоналар, бирлашмалар, ташкилотлардан ва халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларидан янги ёки капитал ремонтдан чиқарилган уйларни сотиб олиш ва улардан кейинчалик фойдаланиш учун ихтиёрий асосларда ташкил этилади.

Уй-жой қурилиши кооперативларига ҳам капитал ремонт ва реконструкция қилиниши лозим бўлган уй-жойларни сотиб олиш, уларни ремонт қилиб, кейинчалик фойдаланиш ҳуқуқи берилади.

Кооперативларни ташкил этиш ва уларнинг ишлаши масалаларини мумкин қадар соддалаштириш мақсадида СССР Госпланига, СССР Госстройига ва СССР Молия министрлигига СССР Уй-жой-социал банки, СССР Омонат банки, СССР Давлат статистика комитети, ВЦСПС ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советлари иштирокида кооператив уй-жойлар қурилишини планлаштириш ва уни пул билан таъминлаш ҳамда уларни сотиш тартибини ишлаб чиқиб, 1988 йилнинг 1 октябригача тасдиқлаш топшириғи берилади.

Халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларини моддий манфаатдор қилиш учун уларга яшаш учун энг қулай микрорайонлар ва жойларда бўлган кооператив уйларнинг қийматига 15 процентга қадар устама ҳақ белгилашга рухсат берилди. Шу нарса ҳам кўзда тутиладики, уй-жой кооперативлари аъзоларининг дастлабки бадал пули ва квартиралар қийматини тўлаш учун ҳар ой ўтказиб туриладиган маблағ мазкур кооперативлар қайси корхона ва маҳаллий органлар ҳузурида ташкил этилган бўлса, ўша корхона ва маҳаллий органлар учун аҳолига пулли хизмат кўрсатиш юзасидан белгиланган топшириқлар бажарилишига қўшилади.

Социал адолат принципига мувофиқ кооперативларга кириш ҳуқуқига эга бўлган шахсларнинг рўйхати, улар орасида эса имтиёзлардан фойдаланувчи гражданларнинг категориялари белгилаб қўйилди. Уй-жой шароитларини яхшилаш учун ҳисобда турган гражданлар ва аввало ишлаб чиқариш илғорлари, Улуғ Ватан урушининг инвалидлари ва қатнашчилари, ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилалари ва уларга тенглаштирилган шахслар, муддатидан ташқари хизматдаги ҳарбий хизматчилар, кексайганлиги ёки саломатлиги ёмонлашганлиги туфайли ҳақиқий ҳарбий хизматдан бўшатилган прапоршчиклар, мичманлар ва офицер составидаги шахслар ҳамда уларга тенглаштирилган шахслар, шунингдек меҳнат ветеранлари ва давлат ҳамда жамоат уй-жой фондида ўзлари эгаллаб турган турар жой биноларини корхоналарга ва халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига топширувчи гражданлар кооперативга киришда устунликка эга бўлдилар.

Аҳолининг кенг табақалари кооператив квартираларни бемалол сотиб олишини таъминлаш учун уй-жой кооперативларини пул билан таъминлаш ва қарз беришнинг имтиёзли шартлари кўзда тутилган. Кооперативларнинг аъзолари сотиб олинган квартира қийматининг камида 25 процентини, чекка Шимол районларида ва уларга тенглаштирилган жойларда, Узоқ Шарқда, Сибирда, Қозоғистон ССРда, шахтерлар поселкалари ва қишлоқ жойларда эса камида 20 процентини ўз маблағлари ҳисобидан тўлайдилар. Квартиралар қийматининг қолган қисми 25 йил мобайнида тўлаб борилади. Бундан ташқари улар дастлабки бадал ҳақини тўлаш учун СССРнинг Омонат банкида 5 минг сўмгача миқдорда қарзни ўн йил мобайнида тўлаш шарти билан расмийлаштириш имкониятини оладилар.

Кооператив уй-жой қурилишини янада ривожлантириш мақсадида корхоналар, бирлашмаларга, колхозларга ҳамда бошқа кооператив ва жамоат ташкилотларига иқтисодий рағбатлантириш фондларининг маблағларидан кенгроқ фойдаланиш тавсия этилди. Уларга кооператив уй-жой ҳақини тўлашда ўз ходимларига сотиб олинган квартира учун иш стажига ҳамда меҳнатга қандай муносабатда бўлаётганига қараб қарзнинг 10 процентдан 50 процентгача миқдоридаги қийматини тўлашда текин молиявий ёрдам бериш таклиф қилинди. Айрим ҳолларда меҳнат коллективларининг қарорларига мувофиқ қарз бўйича қарзни узишда бундай ёрдам кўпроқ миқдорларда берилиши мумкин.

Шу нарса белгилаб қўйилдики, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари маориф, соғлиқни сақлаш муассасалари ва ташкилотларининг ҳамда бюджетга киритилган ноишлаб чиқариш соҳасидаги бошқа муассасалар ва ташкилотларнинг ходимларига, шунингдек Улуғ Ватан урушининг инвалидлари ва қатнашчиларига, ҳалок бўлган ҳарбий хизматчиларнинг оилаларига ва уларга тенглаштирилган ҳамда уй-жой шароитларини яхшилаш учун ижроия комитетларда ҳисобда турган шахсларга кооператив уй-жой сотиб олишда худди шундай тартиб ва миқдорларда молиявий ёрдам беришлари мумкин.

Корхоналар ва ташкилотлар, шунингдек халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари ўзларининг маблағлари етишмаган тақдирда уй-жойлар қуриш ва уларни кейинчалик уй-жой кооперативларига сотиш учун уйлар смета қийматининг 50 процентига қадар миқдорида банк кредитидан фойдаланиш имкониятини оладилар. Уларга кооператив уй-жойлар барпо этиш учун майдонларни тайёрлаш ва инженерлик жиҳатидан қулай ҳолга келтириш билан боғлиқ харажатларнинг бир қисмини пул билан таъминлаш тавсия қилинди.

Мамлакатнинг бошқа регионларидан келиб чекка Шимол районларида ва уларга тенглаштирилган жойларда камида ўн йил ишлаган гражданларнинг уй-жой шароитини яхшилаш учун иттифоқдош ва автоном республикаларнинг Министрлар Советларига, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига мазкур шахслар учун уй-жой қуриш кооперативлари ва уй-жой кооперативларини ташкил этишда бутун чоралар билан ёрдам бериш, турли районлар ва шаҳарлардаги социал-демографик аҳволнинг хусусиятларини эътиборга олиб, шундай кооперативлар идораларга қарашли территориялар бўйича оқилона тақсимланишини таъминлаб туриш топшириғи берилди. Бунда шунга асосланиш зарурки, иттифоқдош республикаларнинг пойтахтларидан, Москва ва Ленинград шаҳарларидан, Москва областидан ҳамда иттифоқ ва республика аҳамиятидаги курорт районларидан ташқари барча аҳоли пунктларида шундай кооперативлар ташкил этилиши мумкин.

Кооператив уй-жойларни лойиҳалаштириш ва қурилишдаги жиддий камчиликларни қисқа муддатда бартараф этиш учун таъсирчан чоралар кўриш ва жумладан архитектура-планлаштириш ечимларининг юксак даражаси ва қурилиш қийматининг арзонлиги билан ажралиб турадиган уйларнинг илғор лойиҳаларини ишлаб чиқиш ва улардан кенг фойдаланиш вазифаси қўйилди. Лойиҳаларда кооперативларнинг илтимосига кўра ва уларнинг маблағи ҳисобига уйларга туташтириб гаражлар, спорт, маданий-маиший ва хўжалик бинолари қуриш назарда тутилсин. Кооператив уй-жой қурилишининг қиймати давлат уй-жой қурилиши учун белгиланган нархлар ва нормаларга мувофиқ лойиҳалар ва сметалар асосида белгиланиши керак.

СССР Госстройига, қурилиш министрликларига ва иттифоқдош республикаларнинг Министрлар Советларига ўн иккинчи беш йилликнинг қолган йилларида уйсозлик комбинатлари, темир-бетон буюмлари ишлаб чиқарувчи заводлар ва ёғочсозлик корхоналарини квартиралар такомиллаштирилган тарзда планлаштирилган янги типовой лойиҳаларга кўра, конструкциялар ва деталлар ишлаб чиқаришга ўтказишни ниҳоясига етказиш топширилди.

Аҳолининг эҳтиёжларини янада тўлароқ қондириш ва квартираларни пардозлашда қўлланилаётган материаллардан оқилона фойдаланиш учун уй-жой ва уй-жой қуриш кооперативлари аъзоларининг буюртмалари ва уларнинг маблағлари ҳисобига кооператив уй-жойларни яхшироқ пардозлаш ва жиҳозлаш учун иш бажариш практикасини анча кенгайтириш назарда тутилмоқда. Мазкур ишларни бажариш учун, жумладан, қурилиш кооперативлари ва аҳолига маиший хизмат кўрсатиш кооперативларидан активроқ фойдаланиш назарда тутилмоқда.

Давлат архитектура-қурилиш назорати органларига, шунингдек, давлат қабул комиссияларига нуқсонлари бўлган уй-жойларни қабул қилиб олиш фактларига батамом барҳам бериш мақсадида уй-жойларни қуриш ва фойдаланишга топширишда лойиҳалаштириш стандартлари, нормалари ва қоидаларига қатъий риоя этиш соҳасидаги ишларни кучайтириш топширилди. Қурилиш ташкилотлари кооператив-уй-жой фойдаланишга қабул қилиб олинган кундан бошлаб, икки йиллик гарантияли муддат ичида аниқланган барча нуқсонларни ўз маблағлари эвазига бартараф этиш мажбуриятини оладилар.

Иттифоқдош ва автоном республикалар Министрлар Советларига, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетларига ходимлари тегишли кооператив аъзоларининг кўпчилигини ташкил этган корхоналар ва ташкилотларга жуда яқин жойлашган, йўллари ва магистраль инженерлик коммуникациялари мавжуд бўлган уй-жой қурилиши авж олиб кетган районларда қоида тариқасида кооператив уй-жойлар қуришни таъминлаш тавсия этилди. Янги ташкил этилаётган уй-жой кооперативлари ва уй-жой қуриш кооперативларига, шунингдек ишлаб турган кооперативларга кооператив уйлардан зарур даражада фойдаланиш ва уларнинг ремонтини таъминлашда ҳар томонлама ёрдам берилсин.

Хўжалик усулида уй-жой қуришни янада кенгайтириш мақсадида қурилиш индустрияси ва бинокорлик материаллари саноати корхоналари ҳамда ташкилотларига уй-жой қурилишини ана шундай усулда олиб бораётган корхоналар ва бирлашмаларга ўзаро тузилган шартномага кўра қурилиш материаллари, конструкциялари ва буюмлари етказиб бериш, бундай корхоналар ва бирлашмаларга қурилиш машиналарини ижарага бериб туриш, механизациялашган ишлар ва бошқа турдаги ишларни бажариш практикасини кенгайтириш таклиф этилди.

Хўжалик усулида уй-жой қураётган корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотларга иш бажаришнинг конкрет шароитларга боғлиқ тарзда лойиҳа-смета ҳужжатларини ишлаб чиқиш ва топшириш муддатларини мустақил белгилаш ҳуқуқи берилди.

СССР Телевидение ва радиоэшиттириш давлат комитетига, СССР Нашриёт, полиграфия ва китоб савдоси ишлари давлат комитетига телевидение кўрсатувлари, радиоэшиттиришлар ва матбуотда кооператив уй-жойлар қуришни ривожлантириш юзасидан меҳнат коллективларининг илғор тажрибасини мунтазам ёритиб бориш, уй-жой қурилиши ана шу турининг афзалликлари, шартлари ва уй-жой кооперативлари аъзоларига бериладиган имтиёзлар ҳақида аҳолини кенг хабардор қилиб туриш топширилди.

КПСС Марказий Комитети билан СССР Министрлар Совети партия ва совет органлари, жамоат ташкилотлари ва меҳнат коллективлари кооператив уй-жой қурилишини авж олдириш учун бутун куч-ғайратларини сарфлаб, шу тариқа совет кишиларининг уй-жой шароитини яхшилаш ва фаровонлигини оширишга салмоқли ҳисса қўшадилар, деб ишонч билдирдилар.

Дунё воқеалари

Афғонистонга оид битимлар имзоланди

14 апрель куни Женевадаги Миллатлар саройида Афғонистон теварагидаги аҳволни сиёсий бартараф этишга оид Женева ҳужжатларини имзолаш маросими бўлди.

Бу ҳужжатлар орасида Афғонистон Республикаси билан Покистон Ислом Республикаси ўртасида ўзаро муносабат принциплари тўғрисидаги ва жумладан аралашмаслик тўғрисидаги ҳамда интервенциядан воз кечиш ҳақидаги битимлар; халқаро гарантиялар тўғрисидаги Декларация, Афғонистон Республикаси билан Покистон Ислом Республикаси ўртасида қочоқларни ихтиёрий қайтариш тўғрисидаги икки томонлама битим, Афғонистонга тааллуқли аҳволни бартараф этиш учун ўзаро боғлиқлик тўғрисидаги битим бор.

БМТ Бош секретари Х. Перес де Куэльяр ва унинг шахсий вакили Д. Кордовес ҳозирлигида Афғонистон Республикаси ташқи ишлар министри А. Вакил билан Покистон Ислом Республикаси ташқи ишлар давлат министри З. Нуроний ўзаро муносабат принциплари тўғрисидаги ва жумладан аралашмаслик ҳақидаги ҳамда интервенциядан воз кечиш тўғрисидаги битимни, шунингдек қочоқларни ихтиёрий қайтариш тўғрисидаги битимни ва Афғонистонга тааллуқли аҳволни бартараф этиш учун ўзаро боғлиқлик ҳақидаги битимни имзоладилар.

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе билан Америка Қўшма Штатларининг давлат секретари Ж. Шульц халқаро гарантиялар тўғрисидаги Декларацияни ҳамда Афғонистонга тааллуқли аҳволни бартараф этиш учун ўзаро боғлиқлик ҳақидаги битимни имзоладилар.

Афғонистон теварагидаги аҳволни сиёсий бартараф этишга алоқадор дипломатия жараёни ниҳоясига етказилганлиги бу мамлакатдаги миллий яраш сиёстини олға силжитиш учун, афғонлар диёрида қон тўкилишини тўхтатиш ва тинчлик ўрнатиш мақсадида афғонлар ўртасида кенг мулоқотни йўлга қўйиш учун қулай шароит яратади.

Афғонистон теварагидаги аҳволни сиёсий воситалар билан бартараф этишга эришилганлиги маҳаллий можароларни бартараф этиш ишида муҳим ёриб ўтишдир, жаҳон сиёсатидаги янги тафаккурнинг конкрет ифодаси ҳамдир.

Битимларнинг имзоланганлиги Швейцария ва жаҳон матбуотининг зўр қизиқишига сазовор бўлди.

(ТАСС).

ПРЕЗИДЕНТ НАЖИБУЛЛОНИНГ БАЁНОТИ

КОБУЛ, 14 апрель. (ТАСС). Жафокаш Афғонистон халқи орзиқиб кутган, Ер юзидаги барча софдил, тинчликсевар кишилар кутган кун келди, дейилади Афғонистон Республикасининг Президенти Нажибуллонинг баёнотида. Женевада Афғонистон ва Покистон вакиллари уруш дастидан тилкапора бўлган диёримизга тинчлик келтирувчи битимларни имзолаганликлари ҳақида ҳозиргина хабар олдим. Бу битимлар Афғонистонга қарши пинхона урушга чек қўяди, қочоқларнинг юртига қайтишига йўл очади, совет қўшинлари чекланган қисмининг ўз юртига қайтиши учун имконият яратади. Совет Иттифоқи билан АҚШ битимлар бажарилишига кафолот бериш мажбуриятини ўз зиммаларига олдилар.

Халқимиз тарихи китобида янги саҳифа очилмоқда. 14 апрель куни тарихимизга халқ тинчлик куни деб атайдиган нурли ва қувончли байрамлардан бири бўлиб киради.

Йўлимиз қийин ва мураккаб бўлди. Аммо бизнинг мақсадимиз олижаноб ва буюк эди — халқимизга тинчлик келтиришдан иборат эди, биз ҳам шу мақсадга эришиш учун имкони бўлган ҳамма ишни қилдик. Женева битимлари миллий яраш сиёсатининг ғалабасидир, жаҳон ҳамжамияти кўпгина мамлакатлари куч-ғайратларининг натижасидир.

БМТ Бош секретари ва унинг шахсий вакили Диего Кордовес бу муваффақиятда жуда катта роль ўйнади. Афғон халқи уларга астойдил ташаккур изҳор этади.

Покистон ҳукумати сиёсий реализм ва муросага тайёрлик кўрсатганлиги учун ва шу туфайли музокаралар муваффақиятли якунланиши мумкин бўлганлиги учун биз ундан миннатдормиз.

АҚШ Афғонистон теварагидаги вазиятни сиёсий бартараф этишни тугаллашда ўйнаган ролни биз муносиб баҳолаймиз ва АҚШнинг Женева битимлари кафили бўлишга рози бўлганидан мамнуният изҳор этамиз.

Биз Совет Иттифоқининг Афғонистон теварагидаги вазиятни нормаллаштириш ишидаги ролини алоҳида миннатдорчилик билан қайд этамиз. Биз дўстимиз ва иттифоқчимизнинг беғараз ёрдамини, афғон халқи бутун тарихидаги энг оғир дамларда унинг берган ёрдамини ҳеч қачон унутмаймиз. Бизнинг таклифларимиз ва ташаббусларимизни Совет Иттифоқи тушуниб, қўллаб-қувватлаганлиги туфайли узоқ давом этган Женева музокаралари ҳозирги ижобий натижа билан якунланди.

Женева битимлари дарбадарликдаги ватандошларимизнинг юртимизга қайтиб келишига имконият беради. Женева битимларига мувофиқ ҳеч ким уларни мана шу қонуний истакдан маҳрум қилишга ҳаққи йўқ.

Ҳозир регионимиз мамлакатлари олдида уни тинчлик ва ишонч зонасига айлантиришдан иборат қулай имконият очилмоқда. Биз бундан буён ҳам ўз қўшниларимиз билан нормал муносабатларни қайта тиклашга интилаверамиз. Биз Эрон ва Покистон халқларига самимий эзгу туйғулар билан қараймиз, улар билан дўстлик ва ҳамкорлик муносабатларига эга бўлишни истаймиз ва уларнинг ҳам худди шундай қилишларидан умидвормиз.

Биз дўст Ҳиндистон ва Социалистик Хитой билан, шунингдек Ислом дунёси билан кўп томонлама алоқаларни ривожлантириш ва чуқурлаштиришдек эзгу умидлар билан яшаяпмиз.

Афғонистон биринчи бўлиб тарихий аҳамиятга молик қадам қўйди. Женева битимлари регионимиздагина тинчлик ва ҳамкорлик йўлини очиш билан бир қаторда Афғонистон теварагидаги вазиятнинг сиёсий бартараф этилиши бошқа регионлардаги можароларни бартараф этиш учун яхши намуна бўлиб хизмат қилиши, можароли вазиятларни тинч ҳал этиш андозаси бўлиб қолиши ҳам мумкин. У бутун дунёдаги вазиятга хайрли таъсир ўтказади.

Бугун бизнинг нигоҳимиз ва фикрларимиз Афғонистоннинг келажагига, эртанги кунига қаратилган. Биз Афғонистон барча қўшнилар билан ва дунёдаги ҳамма халқлар билан дўстона муносабат ўрнатган эркин ва мустақил, бетараф ва қўшилмаган мамлакат деб биламиз. Халқимизнинг бу иродасини биз қатъият ва изчиллик билан амалга ошираверамиз.

Биз барча софдил афғонларни, барча ҳақиқий ватанпарварларни мана шу буюк ва олижаноб мақсадларга эришиш йўлида бирлашишга чақирамиз. Афғонистоннинг муаммоларини фақат афғонлар ҳал этадилар. Бизнинг мақсадларимиз, келажакка бўлган умидларимизни дунё халқлари тушуниб, қўллаб-қувватлашларидан астойдил умидвормиз, деб таъкидланади баёнотда.

ЎРТА ОСИЁДА БИРИНЧИ СОВЕТ РЕСПУБЛИКАСИ

Апрель ойининг охирида РСФСР составида ташкил этилган кўпмиллатли дастлабки Автоном республика — Туркистон АССР эълон қилинганига 70 йил тўлади. Улуғ Октябрь социалистик революцияси туфайли вужудга келган Туркистон автономиясининг тузилганлиги ленинча миллий сиёсатни амалга оширишда жуда катта босқич, чор Россиясининг собиқ чекка мустамлакаси экономикаси ва маданиятини муваффақиятли ривожлантириш учун шароит яратган чинакам халқ давлат тузуми ўрнатилишининг асоси бўлиб қолди.

Тошкентда 15 апрель куни бўлиб ўтган илмий-назарий конференция Туркистон АССР ва Туркистон Компартияси ташкил этилганлигининг 70 йиллигига бағишланди. Конференцияни Ўзбекистон ССР Фанлар академияси, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети ҳузуридаги партия тарихи институти билан биргаликда уюштирди. Конференцияда Қозоғистон, Қирғизистон, Тожикистон ва Туркманистондан келган олимлар иштирок этдилар.

Конференцияда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг секретари М. Ҳ. Холмуҳамедов доклад қилди.

(ЎзТАГ).

БАЙРОҚ ТОПШИРИЛДИ

Бутуниттифоқ мусобақасида юксак натижаларга эришганлиги, ўтган йилги иқтисодий ва социал ривожлантириш планини муваффақиятли бажарганлиги учун «Подъёмник» бирлашмаси коллективи КПСС Марказий Комитети, СССР Министрлар Совети, ВЦСПС ва ВЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан мукофотланди. У СССР Халқ хўжалиги ютуқлари виставкасидаги Бутуниттифоқ «Ҳурмат тахтаси»га ёзилади. 15 апрель куни бўлиб ўтган йиғилишда Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети Ташкилий-партиявий ишлар бўлимининг мудири П. В. Догонкин кўчма Қизил байроқни машинасозларга топширди.

(ЎзТАГ).

ОБЛАСТЬ ПАРТИЯ КОМИТЕТИНИНГ ПЛЕНУМИ

УРГАНЧ. 15 апрель. (ЎзТАГ). Бугун Хоразм область партия комитетининг пленуми бўлди. Область партия ташкилотининг КПСС Марказий Комитети февраль Пленумининг қарорлари асосида ўрта ва олий мактабислоҳотини амалга ошириш ҳамда қайта қуришни идеологик жиҳатдан таъминлаш борасидаги вазифалари муҳокама қилинди. Область партия комитетининг биринчи секретари М. М. Мирқосимов доклад қилди.

Пленумда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг биринчи ўринбосари, республика Давлат агросаноат комитетининг раиси И. Х. Жўрабеков нутқ сўзлади.

ШАҲАРЛИКЛАР ПАХТАДА

ЭСКИ МУАММОГА ЯНА БИР НИГОҲ

Ўзбекистонда — баҳор. Чигит экиш ҳам бошлаб юборилган. Ёз ғир этади — ўтади-кетади. Йиғим-терим мавсуми бошланади. Шунда, пахта теримини миллионлаб шаҳарликларсиз қандай қилиб ўтказиш мумкин, деган саволларнинг саволи кўндаланг бўлади.

Владимир СОКОЛОВ,
«Литературная газета»нинг Ўзбекистон бўйича ўз мухбири

Республикамиз тарихида бирон йил йўқки, унда пахта ҳосили осонликча йиғиштирилиб олинган бўлса. Аммо 1987 йил мавсуми сингари машаққатли келган йилни ҳеч ким эслай олмайди. Апрель ойида чигит экишни ярим ойга кечиктириб юборган совуқ камлик қилгандек, май ойида жала устига жала бўлди. Оқибатда ҳар беш гектар майдоннинг бирига чигит қайта экилди. Момоқалдироқ аралаш булутли ёз туфайли ҳосил тўлақонли бўлиб етилмади. Августда бирданига кун қизиб кетиши сабабли ғўзалар тугунчакларини ташлаб юборди. Одатда октябрь ойида ҳосилнинг асосий қисми хирмонга уюларди. Бу сафар эса қор уриб берди.

Шундай бўлса-да, салкам беш миллион тонна пахта йиғиштириб олинди. Битта шунинг ўзи хўжаликларнинг ва умуман жамиятнинг кучи нақадар катта эканлигидан далолат бермоқда. Бунинг устига кўпгина деҳқонларнинг уйлари ва пахта майдонлари сел остида қолиб кетди. Аммо деҳқон хонавайрон бўлгани йўқ. У ақл-фаросатни ишга солиб, ҳаракат қилди. Бирмунча қулай шароитлардаги районлар бошига кулфат тушган хўжаликларга ёрдам бериб-гина қолмай, айни пайтда ўз планлари устига қўшимча пахта топшириш учун ишларни тиғизлаштирдилар. Куч-қувватларини аямай, сафарбар этдилар. Чунки улар бу билан юртдошларини қийин аҳволдан қутқара олишларини билардилар. Биз ҳосилни йиғиштириб олиш палласи етиб келганида, бу ҳосилни табиат инжиқликлари чангалидан тортиб олишга мажбур бўлганимизда шаҳарлардан шаҳарликлар тушган автобуслар қишлоққа қараб ёрдамга келганини ҳам унутмаймиз.

1987 йил пахта ҳосилини сақлаб қолишда қатнашган барча кишиларга таъзим қиламиз.

Бироқ жанг фақат кураш олиб бораётганларнинг қаҳрамонликларини намоён этишидан ташқари, заиф томонларимизни ҳам кўрсатди.

ОКОП ҲАҚИҚАТИ

Республикада пахта йиғимтеримига жалб этилган кишиларни қисқа муддат ичида иссиқ кийим-бош билан таъминлаш, уларга зарур уй-жой ва маиший шарт-шароитларни яратиб бериш, иссиқ овқатни, медицина ва маданий хизмат кўрсатишни уюштириш зарурлиги ҳақида қанчадан-қанча циркулярлар чиқарилишига қарамай, барибир шаҳарликлар ўз ҳисобларидан кийим-бош оладилар, далалардаги баракларни ўзлари ремонт қиладилар. Уларнинг корхоналари ўз вакилларини тўйимлироқ иссиқ овқат билан таъминлаш учун нари бориб, бери келадилар. Бу — ўтган йил кузда маҳаллий газеталар саҳифаларига қалқиб чиққан окоп ҳақиқатининг фақат бир томони, холос. Унинг бошқа томони ҳам бор.

Ўтган йили «Мактаб ўқувчилари ҳаммаси бўлиб 250 минг тоннадан сал кўпроқ хом ашё тердилар. Республика халқ хўжалиги шу ҳажмдаги ҳосилни ўзи бемалол эплаб олса бўларди. Ана ўшанда биз болаларнинг қишлоқ хўжалик ишларида кўплаб касалланишига ва ҳатто ўлишига йўл қўймаган бўлардик...» (Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети иккинчи секретари В. П. Анишчевнинг «Совет Ўзбекистони» газетасидаги мақоласидан).

Айни пайтда «Сельская жизнь» У. Юсупов номли совхозда шаҳарликлар ёрдамидан бутунлай воз кечишганини ҳамда бутун оғирликни машиналар зиммасига юклашганини хабар қилди. Бу хўжалик йиғим-терим муддатларини ўз вақтида ўтказиб, планга қўшимча 1100 тонна биринчи нав хом ашё сотди. Совхоз илгари четдан одам жалб этиб йиғим-теримга уч баравар кўп маблағ сарфларди. Механизаторга терган бир тонна пахтаси учун 6 сўм тўланади. Шунча миқдордаги пахтани тергани учун шаҳарликларга юзлаб сўм тўланганига ажабланмаса ҳам бўлади.

Шаҳарлик «ҳосил учун кураш» окопларида хўжалик эгаларининг меҳмондўстлик кўрсатмаслигидан, циркулярнинг етишмаслигидан эмас, балки ўзининг умуман шу жойда кераксизлигидан, фойда бера олмаслигидан азобланади. Фойдасиз эканми, ҳар бир ақл-ҳушли раис унинг учун социал, маданий-маиший соҳага ажратган маблағини сарфлаб ўтирмайди.

У ҳолда нима учун биз дунёда энг катта пахта териш машиналари паркига эга бўла туриб, ҳар йил кузида миллионлаб теримчиларни шаҳарлар ва посёлкалардан далаларга мажбуран олиб келамиз?

Дарвоқе, комбайнларга келганда, бу ўринда ҳеч қандай сир йўқ. Бизнинг комбайнларимиз ёмон, пишиқ-пухта эмас. Улар баъзан эҳтиёт қисмлар етишмаслиги, баъзан об-ҳаво ноқулай келиши, баъзан эса дефолиациянинг жуда ёмон ўтказилганлиги туфайли бекор туради. Айрим ҳолларда комбайнчиларнинг саломатлиги ҳам панд беради. Чунки, уларни ҳақиқий баҳодирларгина бошқариши мумкин. Демак, мавсумий теримчилар деган гапларга ҳаливери барҳам берилмайди. Бу ўринда сир бошқа ёқда. Яъни, нима учун фақат шаҳарликлар, деган савол турибди.

Ўзбекистон аҳолисининг учдан икки қисми қишлоқларда яшайди. Меҳнатга қобилиятли бир ярим миллион қишлоқ аҳли айнан пахтачиликда банддир. Демак, улар бир вақтнинг ўзида далаларга чиқишлари мумкин. Газеталар бир кунда бир ярим-икки центнер-баъзи кунлари эса уч центнергача хирмон кўтарилди, деб рекордчиларни кўкларга кўтаради. Рекордлар керак эмас. Қишлоқнинг куч-қувватга тўлган ҳар бир кишиси биринчи курсда ўқийдиган студент қизларнинг нормасини — 60 килограмм пахтани териб берсин. Ана ўшанда йиғим-терим мавсумида у хирмонга уч ярим тонна пахта топширади. Энди бир киши терган пахта билан меҳнатга яроқли ҳар бир қишлоқ аҳлини шунга кўпайтиринг. Шунда қишлоқ меҳнаткашлари ўзларини айтарли уринтирмай қўлда беш миллион тоннадан зиёд пахтани териб олишлари мумкин. Республика плани амалда машиналарга ҳеч қандай иш қолдирмай бажарилган бўлади.

Деҳқоннинг нақадар меҳнатсеварлигини билганимиз ҳолда, унинг пахтазорда баҳорда жала остида, ёзда эса жазирама иссиқ тиғида ишлагач, кузга бориб бирданига ўз меҳнати самарасига бўлган қизиқишни йўқотиб қўяди, деган фикрга ҳеч қачон бормаймиз. Бунинг сабабларини фақат йирик иқтисодий чала ишлардан қидириш лозим.

Менимча, масаланинг моҳияти мана бундай. Ҳозирги нархларга кўра, колхозчига қўлда терилган бир килограмм пахта учун 8 тийиндан тўланади. Шаҳарликка эса сал кўпроқ — 10 тийиндан тўланади. Лекин йилнинг худди ана шу фаслида деҳқоннинг томорқасидаги ҳосил ҳам пишиб етилади. Деҳқон уни бозорга элтиб сотади. Деҳқон ўз томорқасига, ўз боғига, ўз узумзорига ва ўз полизига ҳам пешона терини тўккан. Лекин пахтадан фарқли ўлароқ бу ҳосилни ҳеч ким йиғиштириб бермайди. Ёрдам кўрсатишни ҳам ўйламайди. Агар томорқадаги ҳосил барбод бўлса, у ҳолда оила кўрадиган йиллик даромадининг анчагина қисмидан маҳрум бўлади. Томорқадан кўриладиган даромадни пахтани териб олинадиган икки-уч юз сўмга солиштириш эса кулгили бўларди.

Колхозчи эса даромаддан маҳрум бўлишни истамайди ва бунга йўл ҳам қўймайди. У далага ўз ўрнига каттароқ ёшдаги болаларини чиқаради. Уч баравар қимматга бўлса ҳам юк машинаси ёллаб, ҳар қандай ғовларни четлаб ўтиб, бозорга боради. Негаки, оиланинг фаровонлиги ва умуман оиланинг мавжудлиги пахта даласига қараганда кўпроқ даражада бозорга боғлиқдир.

Агар нарх кескин кўтарилса, манзара ўзгаради. Қўлда терилган пахтанинг нархи 30 тийин қилиб белгиланса, унчалик тиришқоқ бўлмаган теримчи ҳам мавсумда камида минг сўм атрофида ишлаб олади. У бундай маошнинг бегона ёрдамчига ўтиб кетишини истамайди. Ана ўшанда ғайратга-ғайрат қўшишнинг, чаноқларни тозароқ теришнинг ҳамда қариндош-уруғларни ёрдамга чақиришнинг маъниси ошади. Боз устига бир ойда минг сўм ишлаб олиш имконияти туғилган бўлса, кўплаб шаҳарликлар ўз отпускаларини шимолий ўлкаларда мўмай пул кетидан қувиб ўтказмай, балки пахта даласида ўтказишни афзал кўрадилар, деб тахмин қилиш ҳам мумкин. Бундай шароитда студентлар ҳам ўзлари ёпирилиб келадилар.

Бироқ бундай нархга дарров, пахтанинг таннархи қимматлашиб кетади, деб норозилик билдиришади.

«ТЕКИН» ХОМ АШЁМИ!..

Келинглар, ҳозир пахтанинг таннархи қанчага тушаётганлигини чамалаб кўрайлик. Тўғрироғи, шаҳарликларни пахта йиғим-теримига жалб этишга кетаётган маблағнинг қисмини хом чўтлаб чиқайлик.

Чамалаб, кўриш, очиғи, осон иш эмас экан. Маълум бўлишича, Ўзбекистон ССР Давлат статистика комитети бу соҳада ...ҳеч қандай ҳисоб-китоб ишларини олиб бормас экан. У шаҳарликлар териб бераётган пахтанинг миқдорини ҳам, хўжаликларнинг уларга қанча ҳақ тўлаётганлигини ҳам, шаҳарликлар қишлоқда юрганликларида уларга тўланган маошнинг ва стипендияларнинг суммасини ҳам билмайди. Ҳатто пахта йиғим-теримида қанча шаҳарлик қатнашаётганлигидан ҳам бехабар. Республика Давлат ста-

(Давоми тўртинчи бетда).

ЎЗБЕКИСТОН ССР МИНИСТРЛАР СОВЕТИДА

Ўзбекистон ССР Министрлар Совети 14 апрелдаги ўз мажлисида Ўзбекистон ССРни иқтисодий ва социал ривожлантириш давлат плани ва республика давлат бюджетининг 1988 йил январь-март ойларида бажарилиш якунларини кўриб чиқди. Муҳокама чоғида шу нарса қайд этилдики, экономикани бошқаришни қайта қуриш соҳасида ўтказилаётган ишлар, корхона ва ташкилотларнинг бир қисми тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини-ўзи пул билан таъминлашга кўчирилиши республика халқ хўжалигини ривожлантиришда бирмунча ижобий натижаларга эришишга кўмаклашди. Саноат ишлаб чиқариши, халқ истеъмоли моллари, чорвачилик маҳсулоти тайёрлаш, асосий фондларни, уй-жой биноларини, социал соҳа объектларини ишга тушириш планлари, шунингдек давлат бюджетининг даромад қисми бажарилди.

Шу билан бир қаторда халқ хўжалиги тармоқларида ижтимоий ишлаб чиқариш самарадорлигини ва унинг ривожланиш суръатларини ошириш учун янги хўжалик механизмининг афзалликларидан тўла-тўкис фойдаланишга ҳозирча муваффақ бўлингани йўқ. Иш вақтининг зое ўтиши ҳозир ҳам кўп, ишлаб чиқаришдаги интизом паст. Умуман республикада маҳсулот етказиб бериш юзасидан олинган шартномавий мажбуриятларни 113 та саноат корхонаси 43,7 миллион сўмлик миқдорда кам бажарди. Ўзбекистон ССР Металлургия, машинасозлик ва химия-ўрмон комплексларининг, Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети, Ўзбекистон ССР Енгил саноат министрлиги, Ўзбекистон ССР Мебель ва ёғочсозлик саноати министрлигининг корхоналари, «Средазкабель» ишлаб чиқариш бирлашмаси (Н. Л. Шпилько), Ўзбекистон металлургия заводи (И. И. Овсюк), Олмалиқ кон-металлургия комбинати (В. Н. Сигедин) шу кўрсаткичларни ҳамон уддалай олмаяптилар. Ўтган давр мобайнида саноатдаги ҳар уч корхонанинг бири меҳнат унумдорлиги ва ишлаб чиқариш ҳажмлари соҳасида эришилган даражани пасайтириб юборди. 170 та энг муҳим турдаги саноат маҳсулотларидан 61 тури бўйича планлаштирилган ишлаб чиқариш даражасига эришилмади.

Аграр секторда ҳали ҳам бир талай ҳал этилмаган проблемалар бор. Андижон ва Самарқанд областларининг хўжаликлари сабзавот ва картошка экишни, Бухоро ва Наманган областларининг хўжаликлари илдиз мевали хашаки ва полиз экинлари экишни, Қорақалпоғистон АССР, Сирдарё ва Тошкент областларининг хўжаликлари маккажўхори экишни пайсалга солмоқдалар. Чорвачиликда Бухоро, Сирдарё, Фарғона ва Хоразм областларининг хўжаликлари чорва молларини боқиб, семиртириш планини бажармадилар. Аҳолидан чорва молларини харид қилиш яхши ташкил этилмаган.

Қурилиш комплексидаги нуқсонлар ва камчиликлар суст тугатилмоқда, бу ерда капитал маблағларни ўзлаштириш ва қурилиш-монтаж ишлари планлари бажарилмай қолди. Айрим трест ва бошқармаларда капитал маблағ ва ресурслар кўпдан-кўп қурилишларга ҳали ҳам сочиб юборилмоқда, объектларни бир маромда ишга туширишга риоя этилмаяпти. Мактабгача тарбия муассасаларини ишга тушириш квартал плани икки баравардан зиёд ошириб бажарилган бўлса ҳам, йиллик планга нисбатан ишга тушириш ҳажми атиги 8 процентни, шу жумладан Ўзбекистон ССР Қурилиш министрлигида (А. Г. Мананников) 7 процентни, «Узагропромстрой»да (Б. С. Ҳамидов) 9 процентни, «Главсредазирсовхозстрой»да (Э. Турсунов) 6,5 процентни ташкил этади. Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлиги (Б. К. Қалугин) ўзига қарашли ташкилотлар ишини яхшилаш юзасидан кўраётган чора-тадбирлар дуруст самара бермаяпти. Мавжуд машина-механизмлардан фойдаланиш коэффициенти пастлиги ва транспортда юк ташишнинг ташкил этилишидаги камчиликлар оқибатида халқ хўжалиги юкларини элтиб бериш плани бажарилмай қолди.

Аҳолининг пул даромадлари билан моллар ва пулли хизматларнинг мувофиқлилиги масалаларини ҳал этишда айтарли ўзгаришлар бўлмади. Қорақалпоғистон АССР, Андижон, Бухоро, Жиззах ва Сурхондарё областларининг, Ўзбекистон ССР Мебель ва ёғочсозлик саноати министрлигининг корхоналари, шунингдек «Сигнал» илмий-ишлаб чиқариш бирлашмалари, Наманган машинасозлик, Самарқанд химия ва Тошкент заргарлик заводлари халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш юзасидан берилган қўшимча топшириқларни жуда кечикиб бажармоқдалар. Чакана товар обороти асосан Ўзбекбирлашув (О. М. Маҳмудов) корхоналари, бир қанча министрлик ва идораларнинг ишчилар таъминоти бошқармалари ва ишчилар таъминоти бўлимларида 23,6 миллион сўмлик миқдорда бажарилмай қолди. Пулли хизматларни ривожлантириш ишининг аҳволи айниқса ташвишлидир. Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги, Ўзбекистон ССР Савдо министрлигининг корхона ҳамда ташкилотларида, иттифоқ қарамоғидаги кўпчилик бирлашма ва корхоналарда бу иш билан етарли равишда шуғулланилмаяпти. Министрликлар ва идоралар, халқ депутатлари маҳаллий Советлари ижроия комитетларининг раҳбарлари бошқарувнинг иқтисодий усулларини жорий этиш, тўла хўжалик ҳисобига ва ўзини ўзи пул билан таъминлашга ўтишга корхоналарни сифатли тайёрлашни тузукроқ контрол қилмаётганликлари сабабли республика халқ хўжалигида мушкул аҳвол вужудга келганлиги мажлисда таъкидлаб ўтилди. Аввало уюшқоқлик ва интизомни мустаҳкамлаш, иш сменаларини кўпайтириш, фаннинг ишлаб чиқариш билан алоқасини кенгайтириш ҳисобига ишлаб чиқариш интенсивлигининг мавжуд резервлари ҳамма жойда ҳам ишга туширилди, деб бўлмайди.

Қабул этилган қарорда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети раисининг биринчи ўринбосари И. Қ. Қурбоновнинг, Ўзбекистон ССР енгил саноат министри Э. А. Таймазовнинг, Ўзбекистон ССР бинокорлик материаллари саноати министри Г. Г. Исаевнинг, Ўзбекистон ССР Мебель ва ёғочсозлик саноати министри Ғ. Қурбоновнинг эътиборини ўзларига қарашли корхоналарда маҳсулот етказиб бериш мажбуриятларини ҳисобга олиб, маҳсулот реализация қилиш планларини бажариш соҳасидаги иши етарли ташкил этилмаганлигига қаратди.

Ҳукумат республика министрларининг, идоралар раҳбарларининг, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети, область ижроия комитетлари, Тошкент шаҳар ижроия комитети, иттифоқ қарамоғидаги бирлашма ва корхоналар раҳбарларининг зиммасига КПСС Марказий Комитети Бош секретари М. С. Горбачевнинг республика раҳбар ходимлари билан учрашувда берган кўрсатмалари ва тавсияларига амал қилиб, 1988 йил 1 кварталдаги ишлаб чиқариш ва молия-хўжалик фаолияти якунларини ўн кун муддат ичида чуқур ва танқидий таҳлил этиб, асосий диққат-эътиборни бирлашмалар, корхоналар ва қурилишларнинг барқарор, бир маромда ишлашини таъминлашга, улар давлат буюртмаларини ва бошқа топшириқларни муттасил бажарадиган бўлишларига, маҳсулот етказиб бериш юзасидан йўл қўйилган қарзнинг ўрнини тўлдиришга, хўжасизликни, план ва меҳнат интизомини бузиш ҳолларини тугатишга қаратиш мажбуриятини юклади. Шу йил 16 апрель, шанбалик кунида энг юксак меҳнат унумдорлигини таъминлаш ва маҳсулот ишлаб чиқаришнинг ўртача суткалик ҳажмига чиқиб олиш таклиф этилди.

Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетига, ВАСХНИЛ Ўрта Осиё бўлимига, «Главсредазирсовхозстрой»га, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига кўкламги дала ишларини энг мақбул муддатларда тугатиш учун узил-кесил чора-тадбирларни кўриш, чорвачилик маҳсулотлари харид қилиш планларини бажармаётган ҳар бир хўжаликнинг аҳволини чуқур ўрганиш, мавжуд машина-механизмлар ва ускуналарнинг шу йилги дала ишлари тўла циклига техникавий тайёрлигининг юксак даражасини таъминлаш топширилди.

Қурилиш комплекси министрликлари ва идораларига шу йил иккинчи ярмидаги капитал қурилиш планлари бениҳоя тиғизлигини эътиборга олиб, январь—июнь якунлари юзасидан йиллик капитал маблағ сарфлаш ва қурилиш-монтаж ишлари ҳажмининг камида 48—50 процент бажарилишига эришиш ҳамда пландаги қувватлар ва объектларни белгиланган муддатларда сўзсиз ишга тушириш учун ишларнинг суръатларини кескин ошириш таклиф этилди. Ўрта Осиё темир йўли бошқармаси, Ўзбекистон ССР Автомобиль транспорти министрлиги, Ўзбекистон Граждан авиацияси бошқармаси, ўз қарамоғида транспорт корхоналарига эга бўлган республика министрликлари ва идоралари юк ташишга оид давлат топшириқлари сўзсиз бажарилишини таъминлашлари, транспорт воситалари бекор туриб қолганлиги фактлари учун юк жўнатувчилар ва юк олувчиларга нисбатан талабчанлик ва иқтисодий масъулиятни оширишлари, ҳамма жойда техника хавфсизлиги ва аварияси юк ташишга қатъий риоя этилишини таъминлашлари зарур.

Республика министрликлари ва идораларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига, Тошкент шаҳар ижроия комитетига 1987—1988 йиллар кузқиш фасли якунларини чуқур таҳлил этиш, халқ хўжалиги, уй-жой, маданий-маиший, маориф ва соғлиқни сақлаш объектларини келгуси қишга тайёрлаш тадбирлари комплексини ишлаб чиқиб, амалга ошириш топширилди.

Халқ истеъмоли моллари ишлаб чиқариш, аҳолига савдо ва маиший хизмат кўрсатиш планларини сўзсиз бажаришга алоҳида эътибор бериш лозим. Ўзбекистон ССР Молия министрлигига, СССР Банкларининг республика правлениеларига министрликлар, идоралар, халқ депутатлари маҳаллий Советларининг ижроия комитетлари билан биргаликда молия соҳасини соғломлаштириш программасининг топшириқларини бажариш устидан контроллик қилиш борасида бирлашмалар, ташкилотлар ва корхоналардаги ишни кескин кучайтириш, ишлаб чиқариш самарадорлигининг муттасил ўсишига, бюджет мажбуриятларига риоя этилишига, меҳнат коллективларини социал жиҳатдан ривожлантириш планларини амалга ошириш мақсадида ижтимоий фондларни барқарор шакллантиришга эриша бориш таклиф этилди.

Ҳукумат Ўзбекистон ССР Госснаби (Т. Я. Шарипов) зиммасига корхоналарнинг моддий-техникавий ресурслар билан таъминланиши масалаларини министрликлар, идоралар ва корхоналар билан биргаликда кўриб чиқиш корхона ва ташкилотларнинг моддий-техникавий таъминотида узилиш бўлишига йўл қўймаслик мақсадида уларнинг квартал ва ойлик фондлари тўла-тўкис реализация қилинишини устидан доимо ва оператив назорат қилиб туриш вазифасини юклади. Улгуржи савдони ривожлантириш, нормативдан ортиқча хом ашё, материал ва асбоб-ускуналар запасларини камайтириш йўли билан истеъмолчиларни ресурслар билан таъминлаш соҳасидаги ишга биринчи даражали аҳамият бериш зарур.

Ўзбекистон ССР министрликлари ва идораларига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига, область ижроия комитетларига ва Тошкент шаҳар ижроия комитетига, республика халқ хўжалиги комплексини бошқариш бош схемасини жорий этиш юзасидан энг зарур чора-тадбирларни кўриш, хўжалик механизмини ва бошқарув системасини зўр ғайрат билан қайта қуришни шу куннинг энг муҳим вазифаси деб ҳисоблаш топширилди. Ўзбекистон ССРнинг жадал социал-иқтисодий тараққиётини таъминлаш шу вазифанинг ҳал этилишига бевосита боғлиқдир.

Шу куни Президиум мажлисида Фарғона шаҳар ижроия комитетининг социалистик қонунчиликни ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, гражданларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатларини муҳофаза қилишни кучайтириш ишида партия ва ҳукуматнинг қарорларини бажаришга доир ҳисоботи контрол тариқасида тингланди. Шу нарса қайд этиб ўтилдики, шаҳарда қонунчиликка риоя этиш соҳасидаги қайта қуриш ниҳоятда секинлик билан амалга оширилмоқда. Совет ва хўжалик органлари хўжасизликка ва исрофгарчиликка қарши курашни кучайтириш учун ҳуқуқий воситалардан суст фойдаланмоқдалар. Уй-жой қонуни масалаларида гражданларнинг ҳуқуқларини камситувчи кўпдан-кўп қоидаларнинг бузилишига йўл қўйилмоқда. Шаҳарда салкам 9 минг оила уй-жой шароитини яхшилашга муҳтождир. Шу билан бирга 1986 йилда ғайриқонуний равишда эгалланган ва бўш ётган 220 та квартира аниқланди, ўтган йили эса 70 тадан кўпроқ шундай ҳол яна аниқланди. Ичкиликбозлик ва гиёҳвандликка қарши кураш, балоғатга етмаганлар ишлари билан шуғулланувчи комиссиялар, шунингдек, кузатувчи ва маъмурий комиссиялар самарали ишламаяпти. Жамоат жойларида ва маиший турмуш замирида содир этилаётган, шу жумладан, балоғатга етмаган кишилар ҳам содир қилаётган ҳуқуқбузарлик салмоғи кўпайди. Ичкиликбозликка, самогон тайёрлашга, гиёҳвандликка қарши курашда ҳужумкорлик йўқ. 1987 йилда ва шу йилнинг икки ойи мобайнида 4,5 минг киши ҳушёрхонага келтирилди, аммо кўпгина меҳнат коллективларида ичкиликбозликка нисбатан тоқатсизлик муҳити вужудга келтирилмаяпти. Шаҳар ижроия комитети ҳуқуқ-тартиботни сақлашга доир кўраётган чора-тадбирлар мавжуд салбий ҳодисаларнинг реал сабабларини ҳисобга олмай ва таҳлил этмай амалга оширилмоқда, совет ва хўжалик органлари ходимларининг ҳуқуқий тайёргарлиги ниҳоятда пастлигича қолмоқда.

Президиум Фарғона шаҳар ижроия комитетининг раиси А. Г. Лихолатга социалистик қонунчилик ва ҳуқуқ-тартиботни мустаҳкамлаш, гражданларнинг ҳуқуқлари ва қонуний манфаатлари муҳофаза этилишини кучайтириш ишида партия билан ҳукумат қарорларини бажариш борисидаги фаолият етарли эмаслигини кўрсатиб ўтди. Шаҳар ижроия комитетига КПСС Марказий Комитетининг яқинда қабул қилинган қарорини эътиборга олиб, шаҳарда жиноятчиликка қарши курашнинг аҳволини чуқур ва ҳар томонлама таҳлил этиш, давлат ва жамоат органлари, меҳнат коллективлари фаолиятининг чамбарчас мувофиқлаштирилишини таъминлаш, меҳнатсиз даромадларга, меҳнат ва жамоат интизомини бузишларга, ичкиликбозликка, самогон тайёрлашга, гиёҳвандликка қарши ҳамда жамиятга зид бошқа кўринишларга қарши қатъий курашни авж олдириб юбориш топширилди.

Мажлисда гўшт етиштирувчи ва ғунажинларни парвариш қилувчи давлат чорвачилик комплекслари билан хўжаликлараро корхоналарнинг ем-хашак базасини мустаҳкамлаш борасидаги тадбирлар қандай бажарилаётганлиги ҳам кўриб чиқилди. Шу нарса қайд этиб ўтилдики, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети ва бир қанча область ижроия комитетлари, Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги ҳамда республика Сув хўжалиги қурилиши давлат комитети ихтисослаштирилган чорвачилик хўжаликлари учун ерларни қўшимча равишда ажратиб бериш ва ўзлаштириш юзасидан топшириқлар бажарилишини таъминламадилар. 1986—1987 йиллар мобайнида чорвачилик комплекслари ва совхозлар ўзларининг озуқа базасини вужудга келтириш учун уларга план бўйича 6,6 минг гектар қўшимча ер ажратилиши керак эди, ваҳолонки, бир гектар ҳам ер ажратилгани йўқ, хўжаликлараро корхоналарга эса топшириқдагига нисбатан атиги 26 процент ер ажратиб берилди. Бу ҳол шунга олиб келдики, бир қанча областларда ва Қорақалпоғистон АССРдаги чорвачилик хўжаликларида чорвани парвариш қилишда узилишларга йўл қўйилмоқда, мавжуд ишлаб чиқариш қувватлари бекор турибди, гўшт етиштириш ва тайёрлаш планларини бажариш барбод бўлмоқда. Шунга қарамай, Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети 1988 йил учун ҳам ерларни ўзлаштиришга оид лойиҳа-смета ҳужжатларини тайёрламади, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги билан республика Сув хўжалиги қурилиши давлат комитети эса бу ишларни ўзларининг пудрат ташкилотлари планига киритмадилар.

Ўзбекистон ССР Министрлар Советининг Президиуми Қорақалпоғистон АССР Министрлар Совети Раиси Д. С. Ёдгоровнинг, Андижон область ижроия комитети раиси Ж. Ҳ. Ҳасановнинг Жиззах область ижроия комитети раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Ҳусановнинг, Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети раисининг ўринбосарлари Т. Н. Набиев, Х. И. Искановнинг диққат-эътиборини ихтисослаштирилган чорвачилик хўжаликлари учун ерларни ажратиб бериш ва ўзлаштириш барбод этилганлигига, аниқ мақсадга мўлжаллаб ажратилаётган капитал маблағлар фойдаланилмаётганлигига, ана шу маблағлар бошқа мақсадларга сарфлаб юборилаётганига қаратди.

Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлиги (Қ. С. Сапаев) ва республика Сув хўжалиги қурилиши давлат комитети (Т. Б. Боймиров) ихтисослаштирилган чорвачилик хўжаликлари учун ерларни ўзлаштириш топшириқларини ҳамда шу ишларни амалга оширишга доир ўз буйруқларини бажаришда сусткашлик қилганликлари қайд этиб ўтилди.

Президиум Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетига, Ўзбекистон ССР Мелиорация ва сув хўжалиги министрлигига, республика Сув хўжалиги қурилиши давлат комитетига, Қорақалпоғистон АССР Министрлар Советига ва область ижроия комитетларига белгиланган топшириқлар бажарилишини барбод этиш сабабларини коллегияларда принципиал кўриб чиқишни, айбдорларни жавобгарликка тортишни, йўл қўйилган қолоқликни бартараф этиш учун амалий чоралар кўришни топширди.

БУГУН — БУТУНИТТИФОҚ ЛЕНИНЧА КОММУНИСТИК ШАНБАЛИК КУНИ

ОНГЛИ ВА ИХТИЁРИЙ МЕҲНАТ БАЙРАМИ

ВЛАДИМИР ИЛЬИЧ ЛЕНИН ТУҒИЛГАН КУННИНГ 118 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАБ ЎТКАЗИЛАЁТГАН БУТУНИТТИФОҚ КОММУНИСТИК ШАНБАЛИГИГА ЎЗБЕКИСТОН МЕҲНАТКАШЛАРИ ҲАМ ПУХТА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРДИЛАР

БУНЁДКОРЛИК НАШИДАСИ

Бугун барча ўз корхонаси, колхоз-совхози, қурилиш майдони, ташкилот ва муассасасига иш кийимида, коржомада боради. Бу ленинча анъаналарга садоқатнинг яна бир кўриниши бўлади.

Шанбаликолди митингларида турли касб эгалари сўзга чиқиб, 16 апрель куни бажариладиган ишлар ҳар қачонгидагига қараганда кўпроқ, самаралироқ бўлишини алоҳида таъкидлайдилар. Шанбалик юксак даражада уюшқоқлик билан ўтказилишига аминмиз. Чунки оддий кунлардагига қараганда кўпроқ маҳсулот ишлаб чиқариш, сифат кўрсаткичлари юқорироқ бўлиши учун зарур тайёргарлик ишлари кўриб қўйилди.

Касаба союз ташкилотларининг асосий диққат-эътибори жойларда шанбаликнинг ташкилий жиҳатдан пухта уюштирилишига, меҳнат муҳофазаси масалаларига қаратилди. 200 нафардан ортиқ штатли ва 1000 кишидан иборат жамоатчи техника инспекторлари шанбалик қатнашчилари ҳузурида меҳнатни муҳофаза қилиш юзасидан тушунтириш ишлари олиб борадилар. Бу ишда кенг жамоатчилик ҳам ёрдам кўрсатади.

Шанбалик штабига келиб турган маълумотларга қараганда, енгил саноат ходимлари шанбаликда фаол иштирок этадилар. Бугун тўқимачилик ва енгил саноат корхоналарида 305 минг дона трикотаж буюм ишлаб чиқарилади. 186 минг жуфт пайпоқ, 91 минг жуфт пойабзал тайёрланади. 275 тонна калава ишлаб чиқарилади. Тўқиб чиқариладиган ип газлама 1 миллион 27 минг метрга етказилади.

Дала меҳнаткашлари, чорвадорлар ҳам катта бунёдкорлик ишларини олиб боришни режалаштирганлар. Жарқўрғон районидаги «Сурхон» совхозида 3400 киши шанбаликда қатнашади. Бундан ташқари 54 гектар майдондаги беда ўрилади. 7 дала шийпони ремонтдан чиқарилади. Шанбаликда ишлаб топилган маблағнинг 6300 сўми ўн иккинчи беш йиллик фондига ўтказилади.

Жиззах нон комбинати меҳнаткашлари янги технология ускуналарини ҳаракатга келтирадилар. Ускуналар ишга туширилиши билан нон тайёрлаш ҳажми 25 процент ошади. Фойдаланишга топшириладиган объектларда ҳам ишлар жадал суръат билан олиб бориладиган. Хоразм областидаги 167-қурилиш тресги бинокорлари коммунал хўжалиги бошқармасига қарашли автобазани шанбалик куни буюртмачиларга топширишга аҳд қилганлар.

Комсомол-ёшлар ҳам шанбаликда кенг кўламдаги ишларни бажариш тадбирларини кўрдилар. Андижон пахтачилик институти иккинчи курс студентлари қақроқ ерни ўқув даласига айлантириш ташаббуси билан чиқдилар. Улар суғорилмай ётган майдонда боғ ташкил этадилар. Суғориш қурилмалари монтажланиб, зарур ускуналар билан жиҳозланади.

Фарғона шаҳар йигит-қизлари шанбаликда ободонлаштириш, студентлар шаҳарчаси территориясини кўкаламзорлаштириш ишлари билан шуғулланадилар. Қирғулидаги кўл реконструкция қилинади.

Андижон тикувчилик бирлашмаси коллективи ленинча шанбаликда ҳар кундагига қараганда анча кўп маҳсулот ишлаб чиқаради. Тикувчи Манзура Мирзараҳимова билан ишчи Баҳодир Абдуллаев ўз смена топшириқларини 170—180 процентдан бажаришга ваъда қилдилар. Уларнинг ҳамкасбларидан 280 ишчи ҳам бу ташаббусни қўллаб-қувватлади. Бугун тикиб чиқарилган кийим-кечакларнинг асосий қисми Сибирь кончиларига жўнатилади.

Тежаб қолинган хом ашё, ёнилғи, электр энергияси ҳисобига ишлаш — шанбалик қатнашчилари шиорларидан бири. Фарғона пойабзал бирлашмаси коллективи 22 минг 300 дона пойабзал тайёрлаб чиқаради. Бу — одатдаги кунлардагига нисбатан анча кўп. Қизиғи шундаки, барча маҳсулот йил бошидан буён иқтисод қилиб қолинган материаллар ва электр энергияси ҳисобига тайёрланади.

400 дан ортиқ корхона, қурилиш, колхоз ва совхоз, 5 минг цех, участка, бригада ва ферма, қарийб 100 минг меҳнаткаш тежалган хом ашё ва материаллар ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқаради. Минглаб шаҳарликлар кўчалар, ҳовлилар, корхона-ташкилотларнинг майдонларини ободонлаштириш билан шуғулланадилар.

Хомчўтларга қараганда, республика шанбалигида 9 миллиондан кўпроқ киши баҳамжиҳат бўлиб ишлайди. Уларнинг 4 миллиондан зиёдроғи ўз кундалик иш жойларида меҳнат қиладилар. Камида 43 миллион сўмлик саноат маҳсулоти ишлаб чиқарилади. Беш йиллик фондига ўтказиладиган маблағ 7 миллион сўмга боради.

Бу сафарги шанбаликнинг ўзига хос жиҳатларидан бири экономика тараққиётини жадаллаштиришга алоҳида эътибор берилиши билан боғлиқ. Корхоналарнинг касаба союз ва хўжалик раҳбарлари ресурслардан тўла фойдаланиш соҳасида тўпланган тажрибаларнинг кенгроқ жорий этилиши ҳақида ғамхўрлик қиладилар. Ресурсларни тежаб-тергаб ишлатиш уларнинг алоҳида диққат-эътиборида туради. Новаторлар тажрибаси ва илғорлар маҳорати ҳамкасбларга тармоқдаги қолоқликни бартараф этиш, мажбуриятларнинг тўла адо этилишини таъминлаш, маҳсулот сифатини яхшилашга ёрдам беришни шанбалик ташкилотчилари, ишлаб чиқариш командирлари, касаба союз комитетлари раҳбарларининг назар-эътиборида туриши керак.

Заводдами, колхоз-совхозда ёки қурилиш майдонидами — барибир, шанбалик қатнашчилари қаерда меҳнат қилмасин, коллектив меҳнатнинг руҳлантирувчи қувончидан баҳраманд бўлиб туриши керак. Бутуниттифоқ коммунистик шанбаликлари тажрибасидан маълумки ҳамма ерда ташкилотчилик, тартиб-интизомга қатъий амал қилиниши катта самаралар келтиради. Пухта уюштирилган меҳнат ишлаб чиқаришнинг юксак суръатини таъминлайди, шартнома мажбуриятлари муваффақиятли адо этилишига имкон беради.

Шунинг учун ҳам касаба союз комитетлари, хўжалик органлари план, технология, меҳнат интизомининг барқарорлигини таъминлашлари керак.

Совет кишилари жуда яхши биладиларки, коммунистик шанбаликларда қатнашиш халқ бахт-саодати учун, тинчлик, яратувчилик учун, кураш ишига катта мадад беради. Юксак унум билан қилинган меҳнат планларнинг бажарилиши, ошириб бажарилиши, муддатидан илгари адо этилишига ҳисса бўлиб қўшилади.

Бугина эмас, шанбаликда ишлаб топилган маблағлар социал, маданий-маиший объектлар қурилишига ҳам сарфланади. Илгари шанбаликларда ишлаб топилган маблағлар бир қисми болалар ва оналар саломатлигини яхшилашга хизмат қилади. Шу маънода Тошкент областининг Ғазалкент шаҳрида туғуруқхона барпо қилинаётгани, Олмалиқ шаҳрида болалар касалхонаси тикланаётганини таъкидлаш мумкин. Андижон, Бухоро, Қашқадарё ва бошқа жойларда шанбалик маблағлари ҳисобига касалхона, поликлиника ҳамда бошқа саломатлик объектлари қурилмоқда.

Шубҳа йўқки, республикамиз меҳнат коллективларининг шанбаликдаги бунёдкорлик ишлари партия XXVII съезди белгилаб берган социал-иқтисодий тараққиёт соҳасидаги улуғвор режаларнинг муваффақиятли бажарилишига салмоқли мадад кўрсатади.

Б. ЮСУПОВ,
Ўзбекистон касаба союзлари республика Советининг секретари.

ЖИЗЗАХ. Пахтакор районидаги «Агрокоммунстрой» тресги автокорхонаси коллективи бугун зарбдорларча ишлашга аҳд қилди. Суратда: корхона навбатчи механиги Ғофур Аҳмадхўжаев (чапда) йўлга отланаётган ҳайдовчи Анур Сатторов ҳужжатларини расмийлаштираётган пайт.

У. ҚЎШВОҚОВ фотоси.

Сўз — шанбалик қатнашчиларига

1,5 — 2 НОРМАДАН

Бу йилги шанбаликка корхонамиз коллективи алоҳида тайёргарлик кўрди. Буни шундан ҳам билиш мумкинки, оддий кунларда 48-50 тонна тола ишлаб чиқарилаётган бўлса, «Қизил шанбалик»да камида 55-56 тонна тола ажратиб олиш белгиланган.

Бошқа участкаларда ҳам иш қизғин бўлади. Чигит ажратиб олиш пландагига қўшимча 6 тоннага етказилиши керак. Корхонага қарашли 6 та пахта тайёрлаш пунктида кенг кўламдаги ободонлаштириш ишлари адо этилади. Коллективимизнинг мўлжалига кўра, 2 мингдан кўпроқ манзарали дарахт кўчатлари ўтқазилади. Яна бир қанча участкаларда гулзорлар барпо қилинади.

Корхона коллективининг шанбаликка бағишланган кейинги йиғилишида кўпгина ишчилар ва мутахассислар энг юқори натижаларга эришиш мумкинлигини таъкидладилар. Иброҳим Раимов ва Мирзабой Болтабоев бригадалари юқори сифатли маҳсулот тайёрлаш билан бирга, планга қўшимча маҳсулот тайёрлашни кўпайтириш резервларини ишга соладилар. Рўзим Қозоқов, Марям Эрнапесова, Латиф Сафарбоев ва Назар Аминов каби ишчилар камида 1,5-2 нормадан иш бажарадилар. Коллектив аъзолари ишлаб топилган маблағнинг 1200 сўмини ўн иккинчи беш йиллик фондига ўтказадилар.

А. БЕКЧОНОВ,
Тўрткўл пахта тозалаш заводининг меҳнат ветерани.

ШИНАМ УЙЛАР

Владимир Ильич Ленин туғилган куннинг 118 йиллигига бағишланган коммунистик шанбаликда биз, уйсозлар ҳам фаол иштирок этамиз. Комбинатимизга қарашли қурилиш участкаларининг монтажчилари, мутахассислари шанбалик куни энг юқори унумдорликка эришиш чораларини кўрдилар.

Қурувчилар комплекс бригадаси бошлиғи, Ўзбекистон Компартияси XXI съездининг делегати Вячеслав Васенев, Т. Постаева, бригадаси бинокорлари шаҳарнинг 5-микрорайонида 90 оилага мўлжалланган уйни монтажлаш ишларини барвақт тугалладилар. Улар бугун ғайрат ва шижоат билан ишлаб, пардозлаш ишларини поёнига етказадилар. Хуллас, шаҳарликлар бугун бинокорлардан яна бир совға оладилар.

Микрорайондаги яна иккита 90 квартирали уй-жой биносида монтажлаш ишлари жадал суръатлар билан адо этилади. 10-уйнинг биринчи қавати ва 11-уйнинг бешинчи қаватларида қурилиш ишлари бугун тугалланади.

Коллективимиз аъзоларининг бутун эътибори сифат кўрсаткичларини яхшилашга қаратилган. Олинган мажбуриятларнинг муваффақиятли бажарилишини таъминлашда коллектив пудрат усули катта имкониятлар очиб бермоқда. Владимир Исайкин, Жўра Ҳайдаров, Людмила Степанова, Николай Евсиков каби монтажчилар, Алишер Холиқов, Тоҳир Матғозиев сингари пайвандчилар, пардозловчилардан иборат кўплаб пешқадамлар ҳам шанбаликда ғайрат кўрсатиб меҳнат қиладилар, смена нормасига қўшимча камида 20-40 процентдан иш бажарадилар

К. АБДУЛАЗИЗОВ,
Андижон уйсозлик комбинатининг электр монтери.

ЗАРБДОРЧАСИГА

Шанбалик ўтказиш бизга улуғ Лениндан анъана бўлиб қолган. Бундай анъанани ҳамиша ардоқлаб келмоқдамиз. Бугунги шанбалик ана шу ишга садоқатимизни яна бир бор намойиш этишига ишончим комил.

Корхонамизнинг барча аъзолари шанбаликда ялпи иштирок этишга қарор берганлар. «Қизил шанбалик»да транспортчиларимиз ҳар қачонгига қараганда каттароқ натижага эришишни мўлжаллаб қўйганлар. Камида 2,5 минг тонна халқ хўжалиги юклари ташиб берилади. Ишлаб топиладиган маблағ 4500 сўмдан кўпроқни ташкил этади. Шундан беш йиллик фондига анчагина маблағ ўтказамиз.

Коммунистлардан М. Қутлиев, И. Собиржонов, К. Худойберганов ўртоқлар беш йиллик бошидан буён зарбдорчасига ишлаб келмоқдалар. Улар бугун ана шу зарбдорлик намунасини кенг намойиш қилиш тараддудини кўриб қўйганлар. Бугун улар камида 1,5-2 нормадан иш бажарадилар.

Автомобилчилар ўз корхоналари территориясини ободонлаштиришга ҳам катта ҳисса қўшадилар. Юзлаб туп манзарали ва мевали дарахт кўчатлари ўтқазилади. Спорт ишқибозларининг ҳам кўнгли тўладиган бўлди — бугун корхона ёнгинасида волейбол майдончаси бунёд қилинади.

А. РЎЗИМЕТОВ,
Хонқа районидаги 43-автокорхона бухгалтери.

ШАҲАРЛИКЛАР ПАХТАДА

(Давоми. Боши иккинчи бетда).

тистика комитетини бир четга қўйиб турайлик. Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитети ҳар йили шаҳарликлар қанча иш қилишларини ҳамда уларнинг бу қутқарув операциялари давлатга қанчага тушаётганлигини билмайди.

Нима ҳам дердик. Билвосита бўлса ҳам ўзимиз аҳволга баҳо беришга уриниб кўрамиз. Тўғри, агар СССР Марказий статистика бошқармасининг маълумотларига ишонадиган бўлсак, 1985 йилда Ўзбекистоннинг шаҳар аҳолиси қишлоқ хўжалик ишларида қарийб олти миллион киши-куни ўтказди. Республика Молия министрлигига ишонадиган бўлсак, худди шу йили хўжаликлар шаҳарликларга 160 миллион сўмдан кўпроқ тўладилар. Бу рақамларни бир-бирига бўладиган бўлсак, юксак хаёлий кўрсаткичлар ҳосил бўлади. Яъни, ҳар бир шаҳарлик қишлоқда бир кунда 27 сўмдан кўпроқ ҳақ олибди. Бундай фантастикани назорат органлари эътиборига қолдирайлик-да, ишончли рақамлар билан ишлайлик.

Студент йиғим-терим мавсумининг икки ойи ичида ўрта ҳисобда 700 килограмм пахта теради. Колхознинг унга тўлайдиган 70 сўм ҳақи хўжаликнинг овқатга сарфлайдиган харажатларини базўр қоплайди. Олий ўқув юрти ўша пайтда ўқимаётган студент учун стипендия тариқасида 70 сўм беради. Демак, студент терадиган бир килограмм пахтанинг нархи 20 тийинга чиқади. Давлат битта одамни пахтага олиб келиш ва олиб бориб қўйиш учун тахминан бир неча ўн сўм сарфлайди. Ўша одам эса этик, телогрейка, йиғма кароват сотиб олишга эллик сўмлар атрофида харажат қилади. Кўриниб турибдики, студент териб берадиган бир килограмм хом ашё учун аслида жамият камида 30 тийиндан тўламоқда. Биз ҳали ўқишнинг ўзига етказилаётган зарарни ҳисоблаётганимиз йўқ.

Эгатда меҳнат қилаётган инженер, врач, малакали ишчига сарфланаётган харажатлар бундан ҳам юқори. Уларнинг ҳар бири кунига ўрта ҳисобда оладиган иш ҳақи 8,5 сўмдан айланади. У эса далада бир кунда нари борса 40 килограмм пахта теради. Завод ҳам, институт ҳам, поликлиника ҳам ўз бюджетидан ҳашарчига колхоздан оладиган ўн тийинига қўшимча равишда ҳар бир килограмм пахта учун камида 20 тийиндан тўлайди. Хўш, мутахассиснинг шаҳарда ўз иш жойида бўлмаслиги давлатга қанчага тушяпти?

Шаҳарликларнинг пахта (картошка, қанд лавлаги, пичан, сабзавот ва бошқалар) теришининг ҳақиқий нархи бизнинг мамлакатимизда метафизик ўлчамга айланганки, унда фақат бир нарса равшан. Яъни бу нарх ҳамма вақт колхоз тўлайдиган ҳақдан анчагина кўпдир. Йиллар давомида сарфланган сон-саноқсиз киши-кунлари, пуллар, «етказиб берилмаган маҳсулотлар» бирликлари статистиканинг панжаси орасидан қум сингари тўкилиб кетмоқда. Шунга қарамай, улар буларни ҳисоботларга киритишга фурсат топмаяптилар. Нима учун?

Лекин экономикани колхознинг 10 тийини билан алдаб бўлмайди. Ижтимоий меҳнат зарур экан, унинг меҳнати қанчага тушса, ҳар қандай нархларда ҳам у ўзи сарфланган харажатдан кам бўлмаган ҳақни тўлашга мажбур этади.

Агар бу ҳақ тўғридан-тўғри колхозчига тўланмаса, у ҳолда шаҳарликка тўланиши, агар битта колхоз ведомости орқали тўланмаса, у ҳолда икки-учта турли бухгалтериялар орқали, мажбур қилиш ва маъносиз исрофгарчиликлар орқали тўланади. Мана шу пахта учун ҳам кетган харажатни тўлаш лозим.

У ҳолда нима учун бугунги кунда қўл терими қиммат эканлигини, асл нархи колхознинг ўн тийинидан кўп бўлишини очиқ-ойдин тан олмаймиз? Тан олсак, нима учун шу пулни дарҳол деҳқонга таклиф этмаймиз? Бу фақат иқтисодий масалалар эмас. Муаммо жуда узоққа бориб тақалган. Пахтакор меҳнатининг пировард бўғинини манфаатсиз қилиб қўйиб, қўл теримига тўланадиган нархни кулгили даражага тушириб қўйиб, қуйидагиларга «эришдик»:

— пахтакор оиласининг маънавиятига салбий таъсир ўтказилди, жисмоний жиҳатдан ҳам зарар етказилди. Оқибатда пахтакор ўз фарзандларини, хотинини ва кексаларни оғир меҳнатга йўллашга мажбур бўлди. Ўзи эса мўмай пул ишлаш учун бозорга йўл олди;

— жамият юз минглаб малакали ходимларни ўзларининг асосий вазифаларидан вақтинчалик четлаштиришга маҳкум этди;

— қўл теримининг ҳақиқий ва хаёлий нархлари ўртасидаги фарқнинг ўрнини қоплаш учун маблағларни у бюджетдан бу бюджетга ўтказиш каналини вужудга келтирди. Бу каналда эса молиявий жиноятлар қилиш имкониятини туғдирди;

— амалда қишлоқ мактабини издан чиқарди, пахта экиладиган зоналарда жойлашган шаҳарлардаги олий ва ўрта махсус таълимга путур етказди, унинг соғлиқни сақлаш системасини мамлакатда охирги ўринда туриб қолишини мустаҳкамлади;

— шаҳарлар ва қишлоқлар, маъмуриятлар ва меҳнаткашлар ўртасидаги муносабатлар тиғизлашувининг ўсишига олиб келди.

АЙТИШГА ОСОН...

Аммо ишга келганда қийин. Очиғи, агропромнинг бир зарбада қўл терими учун бир неча юз миллион сўмни ажратишга ортиқча маблағи йўқ. Аммо бу ўринда «резервлар» деб аталмиш омиллар қўл келмасмикин? Ахир, одатда ҳар йили экономикамиз уларни ҳаракатга келтиради-ку?!

Масалан, шаҳарликларни далаларга элтиш ва қайтариб келтириш учун кетадиган сарф-харажатларни олайлик. Ўтган йили кузда фақат Тошкент ҳамда пойтахт области шаҳарлари бўйича бу харажатлар салкам 3 миллион сўмни ташкил этди. Агар бу пуллар хўжаликларга йиғим-терим учун дотация сифатида берилса, у қўлда терилган 15 минг тонна пахтанинг ҳар килограммига қўшимча 20 тийиндан ҳақ тўлаш имконини берарди. Ана шу уч миллион сўм автобуслар харажати учун шамолга совирилмасдан, деҳқонларнинг оилавий бюджетини кўпайтиришга фойда бўлиб кирарди.

Шаҳарлардаги корхоналар ҳозирги пайтда «оталиқ ёрдами» разверсткаси солиғига дучор этилган. Эҳтимол, уни пул солиғи билан алмаштириш мумкиндир? Менимча, корхона директори йиғим-теримга одамлар ўрнига шу одамлар бера олиши мумкин бўлган маблағга тенг пулни хурсандчилик билан ажратишга рози бўлади. Ана унда ишлаб чиқариш ҳажми ҳам, мароми ҳам бузилмайди.

Ва ниҳоят, хўжаликлар оладиган фойдада яширинган муҳим резерв бор. Яъни, давлат хўжаликларга бир килограмм хом ашё учун 77 тийиндан 1 сўмгача тўлайди. Агар теримчининг бир килограмм пахта учун оладиган 8-10 тийинини, айтайлик, 20 тийинга чиқарсак, табиийки, колхознинг ўзида қоладиган фойдаси бирмунча камаяди. Аммо шунга яраша мутаносиб равишда колхоз раисининг арзон машина теримига бўлган қизиқиши ортади. Чунки, унинг баҳонаси салмоқли бўлади. Қўлда териладиган пахта учун кам ҳақ тўлаш системаси баъзилар ўйлаганидек, машиналарни далаларга олиб чиқиш учун туртки бўлмаганлигини пировардида тан олмоқ лозим. Фақат кўп ҳақ тўлашгина (у фойданинг анчагина қисмини ютиб юбормасин). эгатларда шаҳарликларми ёки ўз колхозчиларими, бундан қатъи назар, раисни комбайн моторларини юргазишга мажбур қилади.

Шаҳарликлар меҳнатининг арзонлиги ҳақидаги хом хаёл, улар меҳнатидан фойдаланишдаги бошбошдоқлик ҳар йили жуда катта миқдорда маблағларни исроф қилишга олиб келмоқда. Ўзбекистон ССР Давлат агросаноат комитетининг ҳисоб-китобларига кўра, йиғим-терим мавсумида фақат 50-60 минг кишини қўшимча равишда жалб этиш кифоядир. Шунга қарамай, ўтган йил кузида фақат икки областнинг ўзида 60 мингдан кўпроқ студент қўл теримига жалб этилди. Республика бўйича ҳунар-техника билим юртларининг 140 мингдан зиёд талабалари пахтага юборилди. Маориф министрлиги 700 мингдан кўпроқ мактаб ўқувчилари ва ўқитувчиларини далаларга чиқарди. Шаҳарликлар далалар қуп-қуруқ бўлишига қарамай, эгатлар оралаб юравердилар. Чунки, «ҳосил учун кураш» тактикаси улардан сўнгги патронгача, яъни сўнгги чаноққача сафда қолишга ундарди. Ана шу сўнгги чаноқлар қайсидир қўшни бир районда ҳали йиғиштириб олинмаган бўларди. Фақат меҳнатга оқилона, фойдали ҳақ тўлаш системасигина «кураш» тактикасини оддий иш тактикасига айлантириши мумкин. Ана шунда мавсумда пул ишлаб қолишни истовчи кўнгиллилар отрядлари (отпускадагилар ёки студентлар, ишчи кучи зич бўлган районларнинг қишлоқ ёшлари ҳам) ўзлари хўжаликларга шартнома асосида машиналардан кейин қолиб кетадиган пахтани энг яхши муддатларда териб беришларини таклиф этадилар.

Табиийки, фақат ҳақни ўзгартириш билангина кўп йиллар давомида йиғилиб қолган муаммоларни ҳал этиш, нуқсонларни тўғрилаш мумкин, деб айтиб бўлмайди. Чунки, «текин»га тушадиган йиғим-терим анчадан бери мавжуд, у экономикани чулғаб олган. Миллионлаб шаҳарликлар ва қишлоқ аҳлининг коллектив психологиясидан ўрин олган. Иш ҳақини шунчаки кўтариб қўйиш ҳатто, олдинига хавфли вазиятни вужудга ҳам келтириши мумкин.

Қишлоқ болалари. Сир эмаски, улар ҳозир ҳам эгатларда ишлаб, кунига икки-уч сўмдан камтарона ҳақ олмоқдалар. Аммо ана шу ҳақ деҳқон оиласи бюджетига салмоқли ҳисса бўлиб қўшиладики, оталар ва оналар кўпинча ўз болаларини райкомнинг фармойишларини кутиб ўтирмасдан далаларга юборадилар. Агар колхозчининг иш ҳақи уч баравар кўпайса-чи? Мактаблардаги машғулотлар ва спорт ишлари умуман четда қолиб кетмайдими? Катталар меҳнатига тўланадиган ҳақ ошиши билан болалар меҳнатини мутлақо манфаатсиз қилиб қўйиш ва энг кескин чоралар билан қонунларга риоя этилишини таъминлаш керак.

Деҳқон қўрғони. Ундан чиқадиган ҳосил фақат деҳқонигина эмас, балки кўплаб шаҳар халқини ҳам таъминлай олади. Шу боис деҳқон томорқасига келтириладиган ҳар бир зарар шаҳарга ҳам зарба бўлиб тушади. Деҳқон катта маош билан пахта йиғим-теримига жалб этилар экан, уни шахсий хўжалигидан ҳам чалғитмаслик лозим. Бунинг учун кузда олинадиган томорқа ҳосилини бозор нархида, манфаатли нархда харид қилишни ва уларни бозорга элтишни таъминлаш даркор.

Бошқа муаммоларни ҳам аниқламоқ мумкин. Чунки, бу йўлда уларга тўқнашишга тўғри келади. Лекин бу муаммолар ҳозирги аҳволни вужудга келтирган ҳам иқтисодий, ҳам социал соҳадаги фантастик зарар билан тенглаша олмайди.

(«Литературная газета»нинг 1988 йил 11 сонидан).

РЕКЛАМА ВА ЭЪЛОНЛАР

НИЗОМИЙ НОМИДАГИ ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ПЕДАГОГИКА ИНСТИТУТИ
кафедралар бўйича
ВАКАНТ ВАЗИФАЛАРГА
КОНКУРС ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Мудирлар: диалектик ва тарихий материализм, табиий факультетларда КПСС тарихи, умумий психология, химия, рассомчилик, табиий факультетларда жисмоний тарбия, табиий факультетлар миллий группаларида рус тили;

доцентлар: педагогика, халқ маорифини бошқаришнинг илмий асослари, табиий факультетларда КПСС тарихи, гуманитар факультетлар миллий группаларида рус тили, тасвирий санъат ва чизмачилик ўқитиш методикаси, математик анализ, химия, сиёсий иқтисод, гуманитар факультетларда чет тиллар, алгебра ва сонлар назарияси, тарих ва жамиятшуносликни ўқитиш методикаси, назарий физика, геометрия, меҳнат таълими методикаси, электр қуввати ва радиотехника;

катта ўқитувчилар: илмий атеизм, этика ва эстетика, алгебра ва сонлар назарияси, Совет давлат ҳуқуқи, меҳнат таълими методикаси, гуманитар факультетларда жисмоний тарбия, граждан мудофааси, бошланғич синфлар педагогикаси, бошланғич таълим методикаси, бошланғич синфларда рус тили ва уни ўқитиш методикаси, диалектик ва тарихий материализм, педагогика, ўзбек тили ва адабиёти методикаси, умумий тилшунослик, ўзбек тилшунослиги, чизмачилик, СССР халқлари адабиёти, фортепьяно, ўқитиш методикаси билан бирга биология, назарий физика;

ўқитувчилар: гуманитар ва табиий факультетларда КПСС тарихи, педагогика, бошланғич синфларда рус тили ва уни ўқитиш методикаси, зоология, рус ва чет эл адабиёти, рус тилшунослиги, рус тили ва адабиёти методикаси, болалар психологияси, фортепьяно, музика фанлари методикаси, хор дирижёрлиги, гуманитар ва табиий факультетлар миллий группаларида рус тили, граждан мудофааси, рус группаларида ўзбек тили, гуманитар факультетларда чет тиллар, мактабгача фанлар методикаси.

НАВОИЙ ФИЛИАЛИГА

катта ўқитувчилар: КПСС тарихи, рус тили ва адабиёти;

ўқитувчилар: КПСС тарихи, фалсафа, педагогика ва психология, рус тили ва адабиёти, ўзбек тили ва адабиёти, чет тиллар, форс тили, жисмоний тарбия, музика, физика, умум техника фанлари.

Конкурс муддати — 24 апрелгача.

Ҳужжатлар қуйидаги адресга жўнатилсин: Тошкент шаҳри, 64-алоқа бўлими, Педагогическая кўчаси, 103-уй, кадрлар бўлими.

АЁЛЛАР, СИЗЛАР УЧУН!

«ЛОКОН» ЭЛЕКТР ТАРОҒИНИ
ЭЛЕКТР ТАРМОҒИГА УЛАНГАНДАН СЎНГ 6 МИНУТ ЎТГАЧ УНДАН ФОЙДАЛАНАВЕРИШИНГИЗ МУМКИН!

Ҳажми унча катта бўлмаган, оғирлиги бор-йўғи 200 грамм келадиган, компактли, жуда чиройли жиҳозланган бу асбобдан йўлда юрганда, командировкага борганда, дам олиш вақтида фойдаланиш мумкин.

«Локон» электр тароғи Сизнинг вақтингизни тежаш билан бирга сочингизни тез ва чиройли тараб оро бериш имконини беради.

ЭЛЕКТР ТАРОҚНИ ДАВЛАТ САВДОСИ ВА МАТЛУБОТ КООПЕРАЦИЯСИ МАГАЗИНЛАРИДАН ХАРИД ҚИЛИШ МУМКИН.

Баҳоси — 8 сўм.

ЦРКО «РАДИОТЕХНИКА»
«ГЛАВКООПИНФОРМРЕКЛАМА».

1-ТОШКЕНТ ИНДУСТРИАЛ-ПЕДАГОГИКА ТЕХНИКУМИ
1988-1989 ўқув йили учун
КУНДУЗГИ ВА СИРТҚИ БЎЛИМЛАРГА
қуйидаги ихтисослар бўйича
ЎҚУВЧИЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

Ишлаб чиқариш жиҳозларини монтаж ва ремонт қилиш, металларни кесиш усули билан совуқ ҳолда ишлаш, саноат ва граждан қурилиши, бухгалтерия ҳисоби (кундузги бўлим).

ЎҚИШ МУДДАТИ:

Кундузги ва сиртқи бўлимда 10 йилликни тамомлаганлар учун 2 йилу 10 ой, бухгалтерия ҳисоби ихтисослиги бўйича 1 йилу 10 ой.

Техникумга 18 ёшдан 30 ёшгача бўлган (сиртқи бўлимга қабул қилинганларнинг ёши эътиборга олинмайди), маълумоти 10 синфдан кам бўлмаган ва слесарь, токарь қурилиш ихтисосликларининг биридан камида 3 разрядли бўлиб, ГПТУни битирганлар учун 1 йиллик, муассасалардан келганлардан 2 йиллик стажлари бўлган эркаклар ва хотин-қизлар (кундузги бўлимга хотин-қизлар фақат Тошкент шаҳридан) қабул қилинади.

Техникумнинг кундузги ва сиртқи бўлимига кирувчилар 1 августдан 20 августгача математика, рус тили ва танлаган ихтисослиги бўйича разрядга кириш имтиҳонларини топширадилар.

Кундузги бўлимга қабул қилинганлар қуйидагилар билан таъминланадилар: кунига 3 маҳал овқат, ёзги ва қишки кийим, иш кийими, ҳунар кийими, дам олиш ва иш вақтида оёқ кийими, ётоқхона (бошқа шаҳардан келганлар учун), стипендия.

Кириш учун дирекция номига кундузги ва сиртқи бўлимга 1 июндан 14 августгача қуйидаги ҳужжатларга ариза қўшиб топшириш лозим: меҳнат дафтарчадан нусха, маълумоти ҳақида ҳужжат (асли), соғлиғи ҳақида справка (086/У форма), 3х4 см. размерли 6 дона фотосурат (бош кийимсиз).

Паспорт, ҳарбий билет ёки ҳарбий рўйхатдан ўтганлиги тўғрисидаги гувоҳнома шахсан кўрсатилади.

Техникум адреси: Тошкент шаҳри, 4-Сарикульский тупик, 1-уй.

СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ • СПОРТ

Командадан қочиш

ЎЗГАЛАР ТАШВИШИ БИЗНИ ҲАЯЖОНЛАНТИРМАЙДИМИ?

Бу йил бизнинг газетамиз футболчиларнинг бир командадан бошқасига ўтишига бағишланган муаммоли материалларни икки марта эълон қилди. Улар «Ёзилган ва ёзилмаган қонунлар бўйича» (31 январь) ва «Юрий кунининг ғира-шира дамлари» (25 февраль) деб аталган эди. Мақолаларда футболчиларнинг бир командадан иккинчисига ўтиши ҳақидаги мавжуд ҳозирги инструкция бугунги кун талабларига мос келмаслиги тўғрисида фикр юритилган. Аввало шуни айтиш кераккки, шу кунларда амал қилиб келинаётган инструкцияда бир-бирига зид фикрлар бор. Биз СССР Физкультура ва спорт давлат комитетининг футбол ва хоккей бошқармаси футболчиларнинг барча ҳуқуқ ва бурчларини тартибга солувчи янги ҳужжатни ишлаб чиққанлигини, бироқ ҳозирча у тасдиқланмаганлигини хабар қилган эдик.

Футболчиларнинг бир командадан бошқасига ўтишлари атрофида бўлган барча шов-шувларга барҳам берилганига анча бўлгандай эди. Бунинг устига олий ва биринчи лига командалари ўртасида мамлакат биринчилиги мусобақалари ҳам бошлаб юборилди. Шу пайтда бирданига Тошкентдан қисқагина хабар келиб қолди. Унда: «Ҳужумчи И. Шквирин на тренерларига, на ўртоқларига биронта ҳам сўз айтмай, фақат меҳнат дафтарчасини қолдириб ғойиб бўлди...» — дейилган эди. Орадан кўп ўтмай СССР футбол федерацияси Шквириндан Днепропетровскнинг «Днепр» командасига ўтишига рухсат беришларини сўраб ёзилган аризани олди.

Бу воқеанинг ибтидоси қуйидагича. Ўзбекистон футболининг талабаси бўлган Шквирин республика терма командаси составида 1983 йилда СССР халқлари спартакиадасида қатнашди ва Тошкентнинг «Пахтакор» командасида ўйнади. Шундан сўнг у Совет Армияси сафига чақирилиб, Львовнинг «Карпати» армия спорт клубида ўйнади. У хизматни тугаллагач, аввалига «Днепр» командасида қатнашиш истагини билдирди. Шу тўғрида ариза ҳам берди. Сўнгра у ўз қарорини қайта ўйлаб уйига, Тошкентга қайтди. СССР футбол федерацияси президиуми 21 январда Шквиринни яна унинг аризасига биноан «Пахтакор» составида қатнашади, деб тасдиқлади. У «Пахтакор»да биринчи лига кубоги мусобақаларида қатнашди. Шундан сўнг бирданига Тошкентдан ғойиб бўлди.

Хўш, футболчиларнинг мана шу тарзда «сирли» равишда ғойиб бўлишлари қачонгача давом этади? Ўз қарорини ва командаларини тез-тез ўзгартириб турадиган «учарлар» тўғрисида яна қанча гапириш керак? СССР футбол федерациясининг спорт-техника комиссияси ўзининг сўнгги мажлисида узоқ давом этган мунозарадан сўнг Шквиринга «Днепр» командасига ўтишига рухсат берди. Лекин шуни ҳам унутмаслик кераккки, СССР футбол федерацияси президиумининг кўпчилик аъзоларидан фикр сўралганда, улар федерациянинг 21 январдаги қарорини қўллаб-қувватладилар. Ушбу қарорга мувофиқ Шквирин «Пахтакор»да ўйнаши лозим. Айрим кишилар, «Днепр»нинг аҳволини ҳам тушуниш керак, чунки, Протасов ва Литовченколар командани тарк этишди, «Днепр» эса Европа кубоги мусобақаларида қатнашиши зарур, демоқдалар. Лекин Протасов ва Литовченкога Киевнинг «Динамо»сига ўтишига днепрчилар розилик берди-ку?! «Пахтакор» эса Шквиринга рухсат бермаган. Негаки, ҳозир «Пахтакор»га кучли ўйинчилар жуда зарур. Ўз футбол анъаналари билан кўпчиликка яхши таниш бўлган Ўзбекистоннинг бу энг яхши клуби мана, иккинчи йилдирки, олий лигага чиқиш учун курашмоқда. Команданинг Тошкентда бўладиган барча ўйинларида стадионга амалда бир неча ўн минглаб томошабинлар йиғилмоқда. Ҳа, республикада «Пахтакор»нинг ўйинларини зўр қизиқиш билан кузатишяпти. Шундай экан, нима учун бу команда ўзининг энг яхши талабасидан ажралиб қолиши керак?

СССР футбол федерацияси президиуми 28 апрелда бўладиган ўз мажлисида Шквириннинг бошқа командага ўтиши масаласини яна бир марта кўриб чиқади.

Бу мақолани ёзишни тугаллар эканман, 1979 йилдаги фожиали авиарейс хотирамга келди. Ўшанда «Пахтакор» командасининг қарийб ҳамма аъзолари ҳалок бўлишган эди. Кейинчалик эса янгидан тузилган команданинг аъзоларини ҳам бирин-кетин илиб кета бошладилар. Шу ўринда, нима учун биз ўзгалар меҳнатини менсимаймиз, ўзгалар ташвишига бефарқ қараймиз, деган савол кўндаланг бўлиши табиийдир.

«Пахтакор»нинг барча иттифоқдош республикаларда минглаб мухлислари бор. У — Ўзбекистоннинг фахри. Келинглар, уни авайлаб-асрайлик.

О. СЕРГЕЕВ,
(«Советский спорт», 1988 йил 14 апрель).

Республикамиз пойтахтидаги «Метеор» стадионида бейсбол бўйича Бутуниттифоқ турнири ўтказилмоқда. Анъанавий мусобақада РСФСР, Украина, Грузия, Эстония, Москва, Ленинград ҳамда Тошкент спортчилари ўзаро баҳслашмоқдалар. Москва авиация институти билан Тошкент метросозлари учрашувида майдон эгалари 8:7 ҳисобида ғалаба қозонишди.

Суратда: Тошкентнинг «Метрострой» командаси ўйинчиси Самиғ Расулов.

Ф. Қурбонбоев фотоси (ЎзТАГ).

• Шахмат бурчаги

ТОЖ ТАЛАБГОРЛАРИ

Халқаро арбитр М. МУҲИДДИНОВ бошқаради

Сент-Жон шаҳридаги Марко Поло номи билан аталувчи муҳташам залда ўйналган жаҳон биринчилиги нимчорак финал иштирокчилари орасида ереванлик халқаро гроссмейстер Рафаэль Ваганяннинг имкониятлари ҳам чакки баҳоланмади. Мана, унга тегишли қисқа маълумотлар: 1951 йилда туғилган. 1974, 1975, 1983 йилги СССР чемпионатларининг совриндори, 1984 йили Лондонда ўтказилган «Аср матчи»да жаҳон терма командаси устидан 21:19 ҳисобида ғолиб чиққан СССР терма командаси составида қатнашган. Ўша йил охирларида Грецияда ўтган жаҳон 26-Олимпиадасининг олтин медаль совриндори. Биринчи жаҳон команда биринчилигида ғолиб чиққан СССР командасининг аъзоси, зоналараро турнир (Биль, 1985) ғолиби. Тож талабгорлари турнирида (Монпелье, 1985) 1-3-ўринларини баҳам кўрган. Шахсий коэффициенти — 2595. Бироқ...

4. Улоқ Портишда кетди

Нимчорак финал матчларнинг иккинчи туридан сўнг Р. Ваганян — Л. Портиш баҳсини оғир вазнли боксчилар олишувига қиёс қила бошладилар. Бунда кураш асосий вақт, яъни олти учрашувда ҳал бўлмаса керак дейишарди. Ҳа, дастлабки икки баҳс кучлар нисбий тенглигидан далолат бериб турар — иккаласи ҳам дуранг бўлганди.

Учинчи партияда дебютдан миттельшпилга ўтилган пайтда қора доналарни сурган Ваганян бир пиёдани ютиб олди. Лекин филларнинг ҳар хиллиги Портишга дуранг қилиб имкониятларини берадигандек эди. Ваганян нима қилиб бўлса ҳам дурангли йўллардан қочишга ҳаракат қиламан деб, охири «қуюшқондан чиқиб» кетди. Шу ягона мағлубият баҳс тақдирини ҳал қилди: кейинги уч учрашувнинг ҳаммаси дуранг бўлиб, Портиш 3,5-2,5 ҳисобида ғолиб чиқди ва чорак финалда Ян Тимман билан учрашадиган бўлди.

Лайош Портиш. 1937 йилда туғилган. Венгриянинг кўп карра чемпиони. 1970 ва 1984 йилларда ўтказилган «Аср матчи»ларининг иштирокчиси. 1978 йили Аргентинада ўтган жаҳон Олимпиадасининг олтин медаль совриндори. 1965, 1968, 1974, 1977, 1980, 1983 ва 1985 йилги тож талабгорлари мусобақаларининг қатнашчиси, 30 га яқин халқаро турнирлар ғолиби. Шахсий коэффициенти — 2615.

Кўриб турибсиз, кўрсаткичлар жуда юксак. Лайош Портиш чорак асрдан бери шахмат тожига асосий талабгорлардан бири бўлиб келмоқда.

«КОНКУРС — 88»: навбатдаги топшириқлар

(1-диаграмма)

13-топшириқ. Этюд. Оқлар бошлаб дуранг қилади.

(2-диаграмма)

14-топшириқ. Масала. Уч юришда мот.

Муҳлат — 10 кун.

КИТОБ ЖАВОНИНГИЗГА

«Ўзбекистон» нашриёти қуйидаги брошюраларни ўзбек тилида нашрдан чиқарди:

Т. Файзуллаев. Ҳозирги шароитда ғоявий-тарбиявий ишларни такомиллаштириш. 38 бет. Баҳоси 6 тийин.

Брошюрада меҳнаткашларни коммунистик руҳда тарбиялашда марксча-ленинча таълимнинг, ижтимоий-сиёсий марказлар ташкил этишнинг аҳамияти хусусида фикр юритилган. Ғоявий-тарбиявий иш ҳар бир меҳнат коллективида, ҳар бир иш жойида конкрет ижобий натижаларга эришишга қаратилиши лозимлиги уқтирилади.

К. Зайнуллин. Ёшларни ҳарбий-ватанпарварлик руҳида тарбиялаш. 38 бет. Баҳоси 6 тийин.

Коммунистик партия, совет халқи ва шонли армиямиз жанговар анъаналарини пропаганда қилиш ёшларни интернационализм, ҳарбий ватанпарварлик руҳида тарбиялашда муҳим аҳамият касб этади. Китобчада конкрет корхоналар, ташкилотлар ва ўқув юртлари мисолида ҳарбий-ватанпарварлик тарбияси соҳасида орттирилган тажриба очиб берилган.

А. Кудинов. «Психологик уруш» — империализм агрессиясининг алоҳида формаси. 40 бет. Баҳоси 6 тийин.

Китобчада «психологик уруш»нинг моҳияти ва ўзига хос белгилари, империализм агрессив сиёсати билан унинг алоқаси, ғоявий қўпорувчиликнинг форма ва усуллари қараб чиқилган. Етакчи капиталистик давлатлар ахборот воситаларининг оммани чалғитувчи пропагандистик кампаниялари фош этилган.

Б.Жомбоқиев. Ёшлар меҳнатини ҳуқуқий тартибга солиш. 38 бет. Баҳоси 6 тийин.

Рисолада халқ хўжалигининг етакчи соҳаси бўлган саноат учун шогирдлик орқали ишчи кадрлар тайёрлашнинг ҳуқуқий масалалари, шунингдек, ёшлар меҳнатини ҳуқуқий тартибга солиш масалалари ёритилган.

ХРОНИКА

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Санобар Аҳроловна Хўжаева бошқа ишга ўтганлиги муносабати билан уни Ўзбекистон ССР социал таъминот министри вазифасидан озод қилди.

* * *

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиуми ўртоқ Анвар Аликаевич Мамедов ўз обрўсини тўкканлиги учун уни Ўзбекистон ССР Олий суди аъзоси вазифасидан озод қилди.

Редактор
Л. ҚАЮМОВ.

Ўзбекистон Кинематографчилари Союзи правлениеси коллективи Ўзбекистон Кинематографчилари Союзи правлениесининг биринчи секретари, СССР халқ артисти, кинорежиссёр М. Қ. Қаюмовга укаси

Абдуҳамид Қаюмович ҚАЮМОВнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қилади.

Ўзбекистон Социал таъминот министрлиги республика аҳамиятидаги шахсий пенсионер, 1929 йилдан КПСС аъзоси

Турдимат НУРМУҲАМЕДОВнинг

вафот этганлигини чуқур қайғу билан билдириб, марҳумнинг оила аъзоларига таъзия изҳор қилади.

Р. — 08670. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. ИНДЕКС 64583 А. — 89. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12